

Kerncijfers

STATISTISCH OVERZICHT VAN BELGIË

2020

Beste lezer,

De gevolgen van de huidige COVID-19-pandemie sijpelen door in alle geledingen van de samenleving en de economie.

Kwaliteitsvolle statistieken zijn meer dan ooit een noodzaak voor beleidsmakers om zowel kort op de bal te spelen tijdens de pandemie als om een structureel herstelbeleid uit te werken.

Statbel, het Belgische statistiekbureau, produceert en publiceert zo'n 110 statistieken per jaar, zowel maandelijks, trimestrieel als jaarlijks.

Als openbaar statistiekbureau leveren we in deze moeilijke omstandigheden de statistieken die beleidsmakers, burgers, ondernemingen en onderzoekers van ons verwachten. Tegelijk publiceren we nieuwe statistieken, voorlopige resultaten en tussentijdse ramingen die nuttig kunnen zijn voor beslissers en experts tijdens de coronacrisis.

In deze brochure vindt u de belangrijkste cijfers en statistieken over België. Het gaat om jaarcijfers van 2019, dus pre-corona. Op onze website vindt u een aparte rubriek met cijfers gerelateerd aan de verspreiding van het coronavirus (COVID-19) in België. We publiceren er regelmatig nieuwe analyses en specifieke cijfers over werkgelegenheid, bevolking en economie.

Wil u wekelijks een update ontvangen van onze nieuwste publicaties? Dan kan u zich inschrijven voor onze nieuwsbrief. Ook op onze social media kanalen publiceren we dagelijks nieuwe cijfers. Alle achterliggende data vindt u op onze website, waar u ze kan downloaden en er verder mee aan de slag kan gaan.

Sinds dit jaar bevat de Statbel-website ook een rubriek 'Datalab', waar nieuwe bronnen en methoden gepubliceerd worden, tot ze rijp zijn voor de productie van openbare statistieken. Het Datalab staat open voor experiment en voor samenwerking, en gebruikt de opmerkingen van Statbel-gebruikers om het statistisch onderzoek verder te verfijnen.

Hebt u bijkomende vragen? Dan zijn we uiteraard bereikbaar om die te beantwoorden.

Nico Waeyaert   Directeur-generaal   Statbel, het Belgische statistiekbureau

Volg ons op

statbel.fgov.be

[Statbel.NL](https://www.facebook.com/Statbel.NL)

[@Statbel_nl](https://twitter.com/Statbel_nl)

[in /statbel](https://www.linkedin.com/company/statbel/)

statbel@economie.fgov.be

0800/120 33

Statbel, het Belgische statistiekbureau

Statbel, het Belgische statistiekbureau verzamelt, produceert en verspreidt betrouwbare en pertinente cijfers over de Belgische economie, de samenleving en het territorium.

Het verzamelen gebeurt op basis van administratieve databronnen en enquêtes, het produceren gebeurt op een wetenschappelijke, kwaliteitsvolle wijze en de statistieken worden tijdig en op een klantvriendelijke wijze verspreid.

De privacy, de bescherming van vertrouwelijke gegevens en het gebruik voor louter statistische doeleinden worden hierbij gegarandeerd.

Tenzij anders vermeld onderaan een tabel of grafiek werden de gegevens in deze publicatie verzameld en berekend door Statbel. De internationale vergelijkingen komen van Eurostat.

Overnemen van cijfers uit deze publicatie kan mits duidelijke bronvermelding: Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium).

Verantwoordelijke uitgever

Nico Waeyaert

Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium)

Fod Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Koning Albert II-laan 16, B-1000 Brussel

Ondernemingsnummer: 0314.595.348

Inlichtingen

E-mail: statbel@economie.fgov.be

Tel. 0800 120 33

Publicatiecode: S000.02N/2020

●	Bevolking	A Bevolking op 1 januari 2020.....	6
		B Loop van de bevolking.....	8
		C Bevolkingsstructuur per leeftijd en vergrijzing.....	11
		D Buitenlandse bevolking.....	15
● ●	Grondgebied en leefmilieu	A Oppervlakte en bodemgebruik.....	22
		B Landbouw.....	24
		C Afval.....	28
● ● ●	Economie	A Bruto binnenlands product.....	32
		B Consumptieprijzen.....	38
		C Afzetprijsindex.....	44
		D Demografie van de ondernemingen.....	52
		E Faillissementen.....	58
		F Structuur van de ondernemingen.....	66
● ● ● ●	Vastgoed en bouw	A Vastgoedprijzen.....	74
		B Bouwvergunningen.....	76
		C Inventaris van de gebouwen in België.....	78
● ● ● ● ●	Mobiliteit en vervoer	A Voertuigen.....	82
		B Goederenvervoer over de weg.....	87
		C Zeevaart.....	88
		D Verkeersongevallen.....	89
● ● ● ● ● ●	Samenleving	A Werkgelegenheid en werkgelegenheidsgraad.....	96
		B Loon.....	102
		C Werkloosheid en werkloosheidsgraad.....	105
		D Inactieve bevolking.....	107
		E Armoede.....	108
		F Inkomen.....	111
		G Uitgaven huishoudens.....	115
		H Onderwijs.....	118
● ● ● ● ● ● ● ●	Andere producten en diensten van Statbel	.....	122

● *Bevolking*

A | Bevolking op 1 januari 2020

Op 1 januari 2020 telde ons land officieel 11.492.641 inwoners. Van die bevolking woont 57,7% in Vlaanderen, 31,7% in Wallonië en 10,6% in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Tot slot woont iets minder dan 1% van de bevolking in één van de gemeenten van de Duitstalige Gemeenschap.

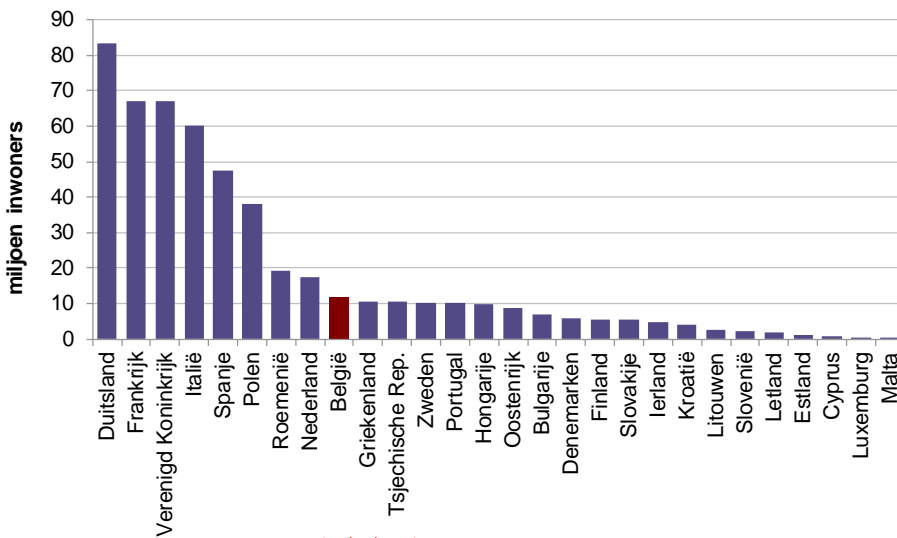
Totale bevolking van België en de gewesten op 1 januari 2000, 2010 en 2020

	2000	%	2010	%	2020	%
België	10.239.085	100,0%	10.839.905	100,0%	11.492.641	100,0%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	959.318	9,4%	1.089.538	10,1%	1.218.255	10,6%
Vlaams Gewest	5.940.251	58,0%	6.251.983	57,7%	6.629.143	57,7%
Waaals Gewest	3.339.516	32,6%	3.498.384	32,3%	3.645.243	31,7%
waarvan Duitstalige gemeenschap	70.831	0,7%	75.222	0,7%	77.949	0,7%

De bevolking van de Europese Unie (EU28) werd op 1 januari 2020 geschat op 514.731.751 inwoners.

België staat op de negende plaats en vertegenwoordigt 2,2% van de totale bevolking van de Europese Unie. Ons land versterkt die positie de laatste jaren, dankzij een demografische dynamiek die boven het Europese gemiddelde uitsteekt.

Europese Unie: 514.731.751 inwoners op 1 januari 2020

Bron: Eurostat - Voorlopige resultaten (22/07/2020)

B | Loop van de bevolking

In de loop van 2019 is de in België wonende bevolking met 61.235 personen toegenomen. Die bevolkingsaanwas is grotendeels toe te schrijven aan het internationale migratiesaldo dat 55.031 personen bedraagt. Het overschot van de geboortes op de overlijdens bedraagt 6.820 personen. Het aantal overlijdens is licht gedaald ten opzichte van 2018. In 2019 stierven er 108.745 personen in ons land, in 2018 waren dat er 110.645. De jaarlijkse groei is met 0,54% gelijk gebleven.

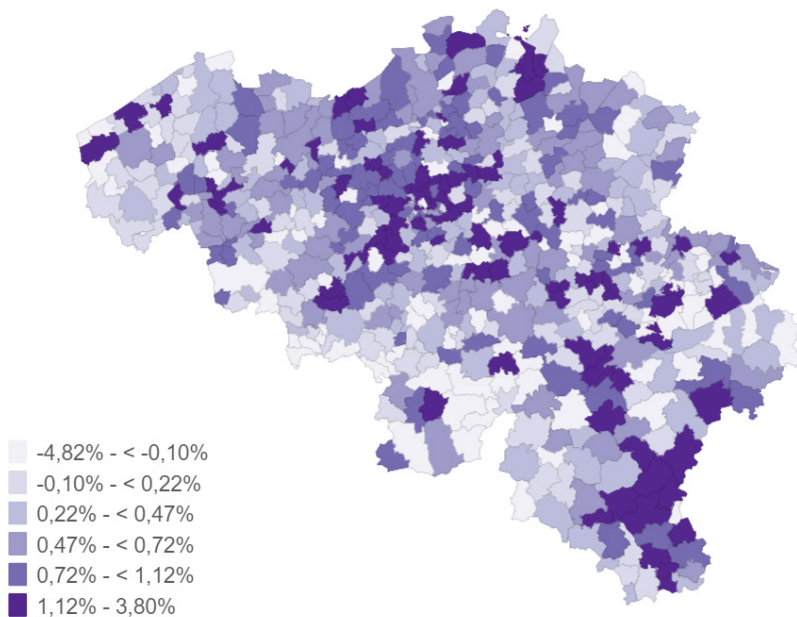
8

Jaarlijkse bevolkingsgroei			
Jaar	1999	2009	2019
Bevolking op 1 januari	10.213.752	10.753.080	11.431.406
Natuurlijke loop			
Geboorten	113.710	127.297	115.565
Overlijdens	104.933	104.509	108.745
Geboorteoverschot	8.777	22.788	6.820
Migratie			
Immigratie	87.915	166.479	174.591
Emigratie	75.866	103.718	119.560
Migratiesaldo	12.049	62.761	55.031
Totale groei (met inbegrip van de statistische aanpassing)	25.333	86.825	61.235
Groeipercentage	0,25%	0,81%	0,54%
Bevolking op 31 december	10.239.085	10.839.905	11.492.641

Het merendeel van de 581 gemeenten van het land kent in 2019 een positieve bevolkingsgroei. 127 gemeenten zien hun bevolking dalen. De sterkste stijgingen worden opgetekend in Antwerpen, Brussel, Gent en Anderlecht. De snelste relatieve groei echter is merkbaar in kleine gemeenten (met minder dan 10.000 inwoners). Baarle-Hertog in de provincie Antwerpen groeit van 2.760 inwoners op 1 januari 2019 naar 2.865 inwoners op 1 januari 2020 (+ 3,80%) en is daarmee de snelst groeiende gemeente van België.

Bevolkingsgroei per gemeente in 2019

10

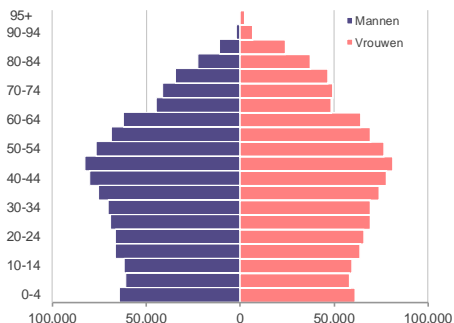

C I Bevolkingsstructuur per leeftijd en vergrijzing

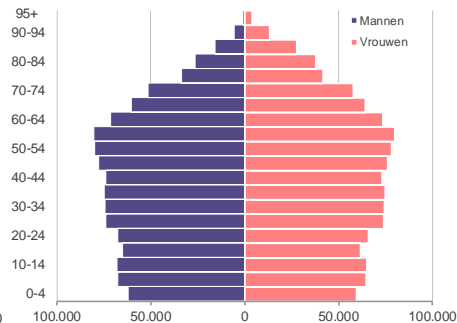
De bevolking die op 1 januari 2020 in België woonde, vergrijsd aanzienlijk. De opbouw naar leeftijd en geslacht van de bevolking, die door middel van een leeftijdspiramide wordt weergegeven, illustreert deze evolutie op een duidelijke manier.

De leeftijdsklassen boven 80 jaar nemen ten opzichte van 2010 iets in omvang toe. De leeftijdsklassen van de babyboomgeneratie (65-74 jaar) blijven weliswaar omvangrijk, al nam hun overwicht de voorbije tien jaar enigszins af. Het aantal zeer jonge kinderen is aanzienlijk gedaald: 606.938 op 1 januari 2020 (628.734 op 1 januari 2010). Bij de jongeren zijn er meer mannen dan vrouwen (de geslachtsverhouding blijft in België, op 104 jongens per 100 meisjes bij de geboorte). Op hogere leeftijd zijn er meer vrouwen dan mannen door een hoger sterftecijfer bij mannen op alle leeftijden.

Leeftijdspiramide van België op 1 januari 2010

Leeftijdspiramide van België op 1 januari 2020

Het gevolg is een onevenwicht tussen de geslachten dat steeds groter wordt naarmate de leeftijd toeneemt. Zo zijn binnen de groep tachtigers meer dan 60% vrouwen. Bij de negentigers zijn vrouwen 2,5 keer zo talrijk vertegenwoordigd als mannen.

De leeftijds piramide is niet gelijk voor heel het land. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is duidelijk jonger dan de twee andere gewesten: hier woont een groter percentage jongeren (22,7% van minder dan 18 jaar) en een kleiner percentage bejaarden (13,1%). Het Waals Gewest staat dan weer dichterbij het nationale gemiddelde. Het Vlaams Gewest wijkt er sterker van af door een meer uitgesproken vergrijzing. Er worden namelijk minder jongeren (19,4%) en meer bejaarden (20,5%) geteld. De verschillen in de leeftijdsstructuur tussen de gewesten zijn de voorbije jaren eerder toegenomen.

Het percentage bejaarden geeft een indicatie van de vergrijzing op lokaal niveau. Op dat vlak zijn er aanzienlijke verschillen over heel het land. Zo ligt in meerdere kustgemeenten het percentage 65-plussers boven de 30% (tegenover slechts 19,2% voor geheel België). Dit is het geval in De Panne, Blankenberge, De Haan, Middelkerke, Nieuwpoort, Knokke-Heist en Koksijde. In vier Waalse gemeenten bedraagt het aantal 65-plussers meer dan 25%: Florenville, Chaudfontaine, Spa en Vresse-sur-Semois. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kent het fenomeen duidelijke tegenstellingen: in de centrumgemeenten is minder dan 10% van de bevolking ouder dan 65 jaar (Sint-Joosten-Node, Sint-Gillis en Schaarbeek), terwijl de zuidelijke gemeenten het nationale gemiddelde overschrijden (Watermaal-Bosvoorde, Sint-Pieters-Woluwe).

Verdeling volgens leeftijdsgroepen op 1 januari 2020 per gewest

	0-17 jaar	%	18-64 jaar	%	65 jaar en ouder	%
België	2.312.040	20,1%	6.976.123	60,7%	2.204.478	19,2%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	277.028	22,7%	781.634	64,2%	159.593	13,1%
Vlaams Gewest	1.285.337	19,4%	3.986.275	60,1%	1.357.531	20,5%
WaaIs Gewest	749.675	20,6%	2.208.214	60,6%	687.354	18,9%

13

Parallel aan de toenemende vergrijzing in België, neemt ook de levensverwachting bij de geboorte toe. Van 1999 tot 2019 is ze met 4,1 jaar toegenomen van 77,7 tot 81,8 jaar, of een toename van de levensverwachting van gemiddeld 2,3 maand per jaar gedurende 21 jaar.

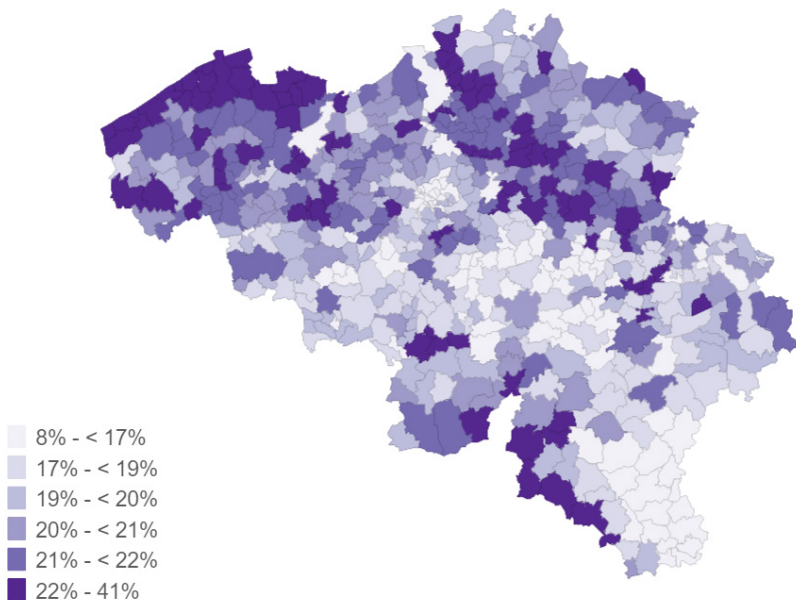
Levensverwachting bij de geboorte (in jaren)

Jaren	1999	2009	2019
Mannen	74,4	77,2	79,6
Vrouwen	80,9	82,4	84,0
Totaal	77,7	79,8	81,8

Van die evolutie profiteren mannen (+5,2 jaar) meer dan vrouwen (+3,1 jaar), waardoor de kloof in levensverwachting tussen mannen en vrouwen geleidelijk verkleint. In 2019 bleef de levensverwachting van de vrouwen wel hoger dan die van de mannen: respectievelijk 84,0 jaar en 79,6 jaar.

Bevolking per gemeente ouder dan 64 jaar op 1 januari 2020

14

D | Buitenlandse bevolking

Op 1 januari 2020 telde België 1.426.651 personen van vreemde nationaliteit, of 12,4% van de totale bevolking. Tien jaar daarvoor bestond 9,8% van de Belgische bevolking uit buitenlandse staatsburgers, namelijk 1.057.666 personen.

Deze buitenlandse bevolking bestaat voornamelijk uit staatsburgers van een land van de Europese Unie. Personen uit de Europese Unie vertegenwoordigen 66,3% van de buitenlandse bevolking op 1 januari 2020. Dit percentage blijft constant, aangezien het op 1 januari 2010 67,6% bedroeg. Fransen, Italianen en Nederlanders blijven ook dit jaar het talrijkst vertegenwoordigd binnen de buitenlandse bevolking in ons land.

Voornaamste nationaliteiten van de buitenlandse bevolking in België

Nationaliteitsland	2010			2020		
	Aantal	%	Rang	Aantal	%	Rang
Frankrijk	140.227	13,3%	2	170.324	11,9%	1
Nederland	133.536	12,6%	3	159.319	11,2%	2
Italië	165.052	15,6%	1	155.696	10,9%	3
Roemenië	26.383	2,5%	10	105.358	7,4%	4
Marokko	81.943	7,7%	4	80.579	5,6%	5
Polen	43.085	4,1%	6	70.671	5,0%	6
Spanje	45.233	4,3%	5	67.861	4,8%	7
Portugal	33.084	3,1%	9	48.979	3,4%	8
Bulgarije	13.171	1,2%	14	40.687	2,9%	9
Duitsland	39.421	3,7%	8	39.714	2,8%	10
Overige	336.531	31,8%		487.463	34,2%	
Alle landen samen	1.057.666	100%	-	1.426.651	100%	-

De voornaamste nationaliteitslanden van de buitenlandse staatsburgers waren Frankrijk, Nederland, Italië, Roemenië en Marokko. Burgers uit die landen vormen vrijwel de helft van de buitenlandse bevolking in België (47%).

Tien jaar geleden stonden diezelfde landen (behalve Roemenië) ook vooraan in het klassement van landen met een buitenlandse nationaliteit, maar in een iets andere volgorde. Roemenië is het land waarvan het aantal staatsburgers het snelst gestegen is in de loop van deze jaren in ons land. Het aandeel Roemenen blijft groeien: van 6,9% van de buitenlanders (96.034 personen op 1 januari 2019) steeg het een jaar later tot 7,4% (105.358 personen); de gemeenten in Brussel met een grote Roemeense bevolking, elk met meer dan 4% van de totale bevolking, zijn Anderlecht, Ganshoren, Jette, Koekelberg, Sint-Joost-ten-Node en Sint-Jans-Molenbeek.

Binnen de andere veel voorkomende landen, blijft het relatieve aandeel van Italië (van 15,6% in 2010 naar 10,9% in 2020) en Marokko (van 7,7% naar 5,6%) verminderen na verloop van tijd. Die afname ging gepaard met een belangrijke golf verervingen van de Belgische nationaliteit. De spreiding van de bevolking met een vreemde nationaliteit is niet homogeen in België. Veel buitenlandse staatsburgers wonen in de Brusselse agglomeratie waar ze in bepaalde gemeenten een bijna even grote groep vormen als de Belgische staatsburgers. Dat is onder meer het geval in Elsene in Elsene (49,0%), Sint-Gillis (48,1%) en Etterbeek (48,8%).

Ook buiten de grenzen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest blijft het percentage inwoners met een vreemde nationaliteit hoog. Dit is namelijk het geval in alle gemeenten die grenzen aan het Zoniënwoud, van Tervuren tot Waterloo. In de grote meerderheid van de gevallen gaat het over Europese staatsburgers. Zo vindt men nogal wat Nederlanders, Britten en Duitsers terug in de Vlaamse gemeenten ten oosten van Brussel: Tervuren en Overijse. Ten zuiden van Brussel zijn het eerder staatsburgers van Romaanse landen die het meest vertegenwoordigd zijn: Fransen en Italianen zijn bijvoorbeeld de grootste buitenlandse bevolkingsgroepen in Waterloo, Tubeke en Eigenbrakel.

De grote stedelijke centra zoals Antwerpen en Luik herbergen ook een groot aandeel inwoners met een buitenlandse nationaliteit (ongeveer 20% voor deze twee steden).

Daarnaast wonen er veel buitenlandse staatsburgers in een aantal grensgemeenten aan de rand van de agglomeraties Rijsel (Frankrijk), Aken (Duitsland), Maastricht (Nederland) en Luxemburg, van waaruit ze vaak verhuisd zijn. In bepaalde andere grensgemeenten wonen er ook veel personen met een buitenlandse nationaliteit. In de gemeente Baarle-Hertog in de provincie Antwerpen bijvoorbeeld is meer dan de helft van de bevolking van vreemde nationaliteit (53,3%) : de buitenlandse bevolking omvat 86,8% personen met de Nederlandse nationaliteit.

Tot slot wonen er ook veel personen met een buitenlandse nationaliteit langs de oude Waalse industriële as, waar hun aanwezigheid nu historisch genoemd mag worden. Voorbeelden zijn de Italianen in de gemeenten van de Borinage en van de streek Centre (rond La Louvière).

Vroegere nationaliteit van personen die de Belgische nationaliteit hebben verworven

Land van de vroegere nationaliteit	2009			2019		
	Aantal	%	Rang	Aantal	%	Rang
Marokko	6.919	21,1%	1	4.975	12,3%	1
Roemenië	362	1,1%	16	2.409	5,9%	2
Polen	640	2,0%	8	1.710	4,2%	3
Verenigd Koninkrijk	143	0,4%	50	1.630	4,0%	4
Italië	1.700	5,2%	3	1.589	3,9%	5
Afghanistan	356	1,1%	17	1.418	3,5%	6
Democratische Republiek Congo	1.548	4,7%	5	1.359	3,3%	7
Nederland	608	1,9%	10	1.296	3,2%	8
Turkije	2.763	8,4%	2	1.073	2,6%	9
Rusland	1.647	5,0%	4	1.059	2,6%	10
Overige	16.081	49,1%	-	22.076	54,4%	-
Alle landen samen	32.767	100	-	40.594	100	-

In 2019 lieten 40.594 mensen zich tot Belg naturaliseren. De voornaamste herkomstlanden van mensen die Belg werden zijn Marokko, Roemenië, Polen en Verenigd Koninkrijk.

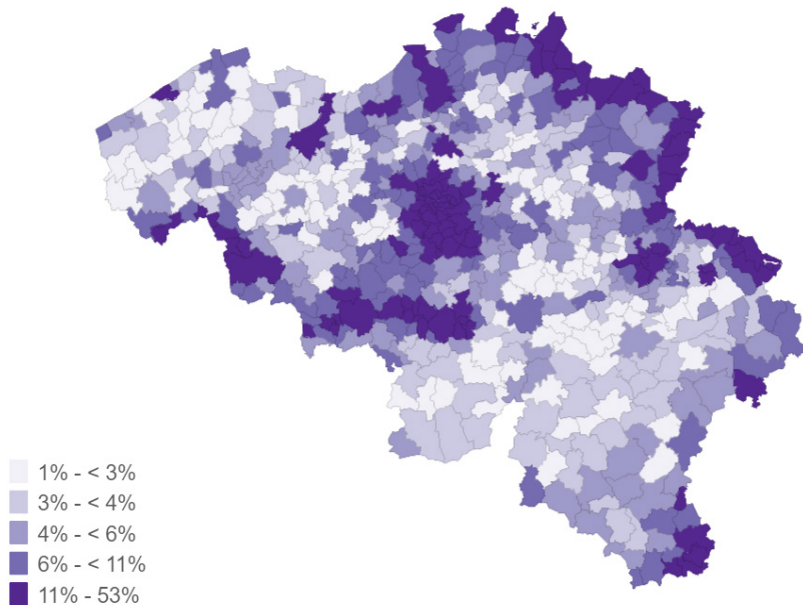
Tien jaar geleden waren Marokko, Turkije, Rusland, de Democratische Republiek Congo en Italië de vijf belangrijkste landen van herkomst van de nieuwe Belgen.

Brexit

In 2019 werden 1.630 Britten Belg, of 56% meer dan in 2018. Juli was de recordmaand met 275 naturalisaties.

Tussen 1 januari 2016 en 31 december 2019 verwierven 4.562 Britten de Belgische nationaliteit.

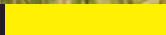
Buitenlandse bevolking per gemeente op 1 januari 2020

● ● *Grondgebied
en leefmilieu*

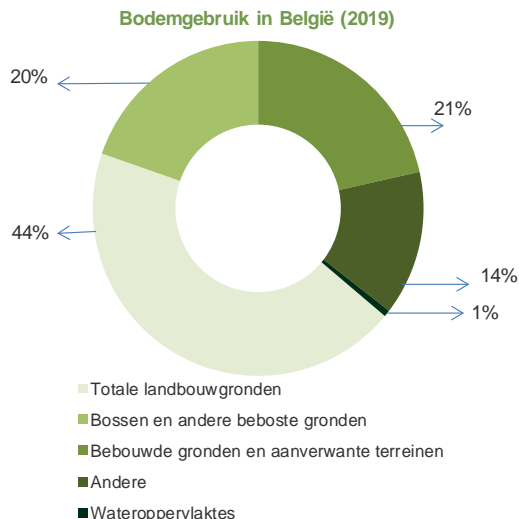
A | Oppervlakte en bodemgebruik

Het grondgebied van België bestaat uit 30.689 km² land en 3.454 km² Noordzee. Wallonië neemt iets meer van die grond oppervlakte voor haar rekening dan Vlaanderen, namelijk 55,1% tegenover 44,4%.

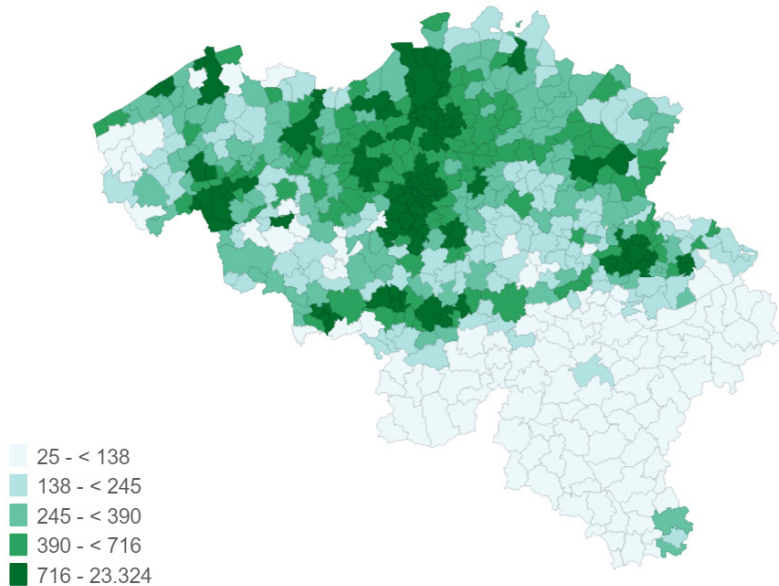
22

De bevolkingsdichtheid in Vlaanderen is echter dubbel zo hoog als in Wallonië. Vooral de Ardennen zijn betrekkelijk dun bevolkt.

De landoppervlakte van België bestaat voor 44% uit landbouwgrond en voor 20% uit bos. 9% van het grondgebied bestaat uit woongebied en 7% wordt gebruikt voor vervoer en telecommunicatie. Woongebied breidt zich jaar na jaar verder uit. Bossen en andere natuurgebieden blijven vrijwel stabiel.

Bevolkingsdichtheid per gemeente op 1 januari 2020

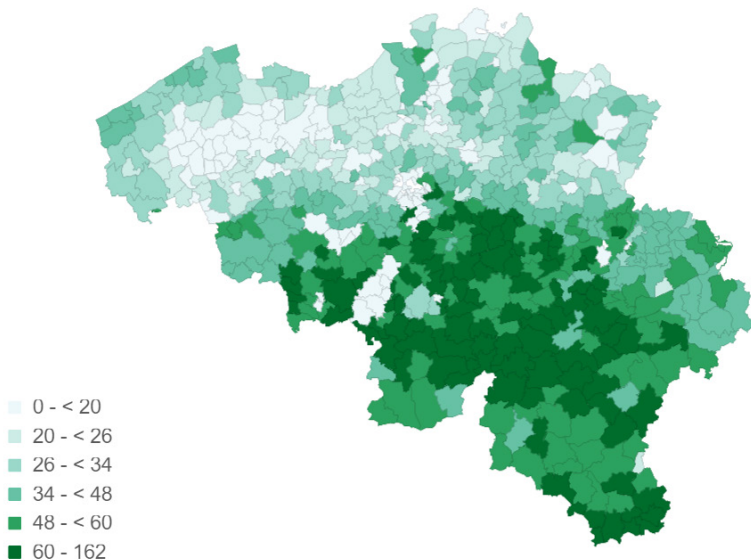

B | Landbouw

Het aantal land- en tuinbouwbedrijven daalt in België. De totale oppervlakte van alle bedrijven samen neemt echter minder snel af. De land- en tuinbouwbedrijven worden met andere woorden gemiddeld alsmaar groter. In 39 jaar tijd is de gemiddelde oppervlakte van de bedrijven min of meer verdrievoudigd, zowel in Vlaanderen (van 8,4 ha in 1980 tot 26,7 ha in 2019) als in Wallonië (van 20,7 ha tot 57,6 ha).

24

Gemiddelde oppervlakte van landbouwbedrijven in 2019 (in ha)

Landbouw en tuinbouw

Productiemiddelen	1980	2000	2016	2019	2019/1980
Aantal bedrijven	113.883	61.926	36.888	36.111	-68,3%
Arbeidskrachten	185.134	107.399	70.993	n.b.	-
niet-familiale arbeidskrachten, regelmatig tewerkgesteld	7.139	9.962	19.802	n.b.	-
Oppervlakte cultuurgrond (in ha)	1.418.121	1.394.083	1.352.953	1.358.705	-4,2%
Arbeidskrachten/bedrijf	1,63	1,73	1,92	n.b.	-

25

Dieren (x 1000)

Runderen	3.054	3.042	2.503	2.373	-22,3%
waarvan melk- en zoogkoeien	1.113	1.155	988	939	-15,7%
Varkens	5.173	7.369	6.179	6.085	+17,6%
Pluimvee	23.144	40.637	43.223	49.808	+115,2%
waarvan kippen	12.813	15.232	14.248	15.183	+18,5%
waarvan vleeskippen	9.833	24.498	28.306	33.944	+245,2%

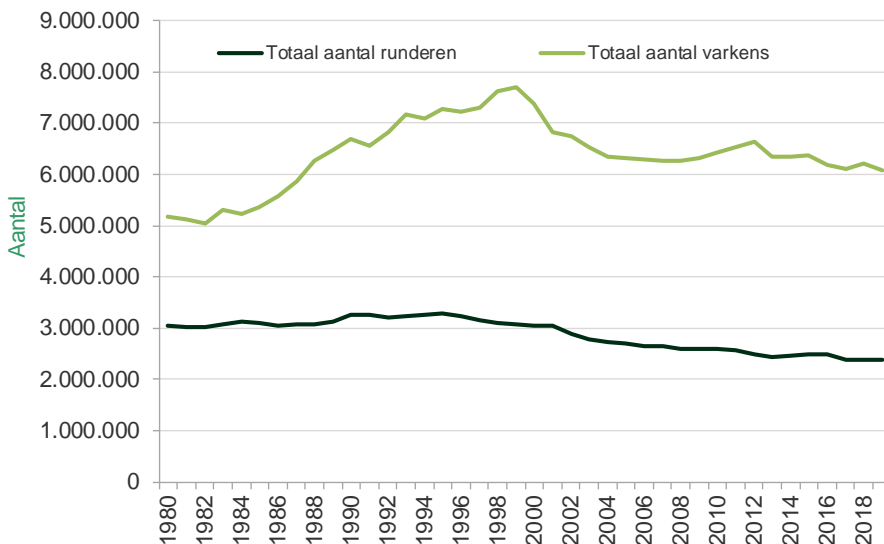
n.b.: Niet beschikbaar.

Landbouw en tuinbouw (vervolg)

Teelten (in ha)	2016	2017	2018	2019	2019/2018
Granen voor de korrel	337.015	305.434	304.516	313.107	+2,8%
Wintertarwe	204.789	182.825	181.810	189.699	+4,3%
Wintergerst	52.266	42.574	38.998	43.804	+12,3%
Korrelmais	52.100	49.005	53.987	48.641	-9,9%
Nijverheidsgewassen	91.407	99.773	101.688	96.270	-5,3%
Suikerbieten	55.536	62.470	62.696	57.606	-8,1%
Aardappelen	89.210	92.854	93.331	98.188	+5,2%
Droog geogoste peulvruchten	2.909	3.422	3.822	4.638	+21,3%
Voedergewassen	272.150	274.794	287.184	285.346	-0,6%
Voedermais	168.737	171.278	179.744	175.299	-2,5%
Tijdelijke weiden	90.454	90.946	93.150	95.792	+2,8%
Groenten in openlucht	46.667	49.791	49.890	49.165	-1,5%
Teelt vaste planten	23.049	23.484	23.679	23.673	-0,0%
Permanente weiden	478.430	467.837	479.635	475.464	-0,9%
Teelten in serres	2.120	2.165	2.308	2.283	-1,1%
Braakland	9.167	8.802	9.227	9.848	+6,7%

In 39 jaar tijd is het gemiddelde aantal runderen per rundveebedrijf gestegen van 38,5 naar 131 dieren. Toch is de schaalvergroting het meest spectaculair in niet-grondgebonden teelten. In 1980 waren er gemiddeld 124 varkens per varkensbedrijf. Dat gemiddelde ligt nu op 1.481 varkens, 12 keer meer dan in 1980.

Evolutie van het aantal runderen en varkens in België

C | Afval

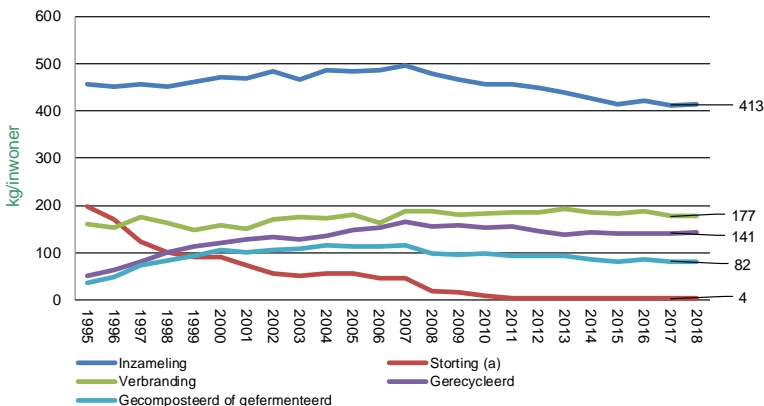
Na een jarenlange dalende trend is er de laatste vier jaar een stabilisatie van de productie van gemeentelijk afval per inwoner tot 413 kg/inwoner in 2018. Bij de verwerking zijn er weinig schommelingen te noteren.

35% van de 4.698.489 ton ingezameld afval werd gerecycled in 2018. 42% werd verbrand met energiewinning en 1% zonder energiewinning. 20% van het ingezamelde afval werd gecomposteerd of gefermenteerd. De overige 2% werd gestort of op een andere manier behandeld.

28

Gemeentelijk afval omvat al het afval dat door de gemeentelijke ophaaldiensten, containerparken, straatvegers enzovoort verzameld wordt, met uitzondering van bouw- en sloofafval.

Inzaming en verwerking gemeentelijk afval in kg/inwoner

(a): Verbrandingslakken inbegrepen.

Gemeentelijk afval : inzameling, verwerking en recyclage (1995-2018)

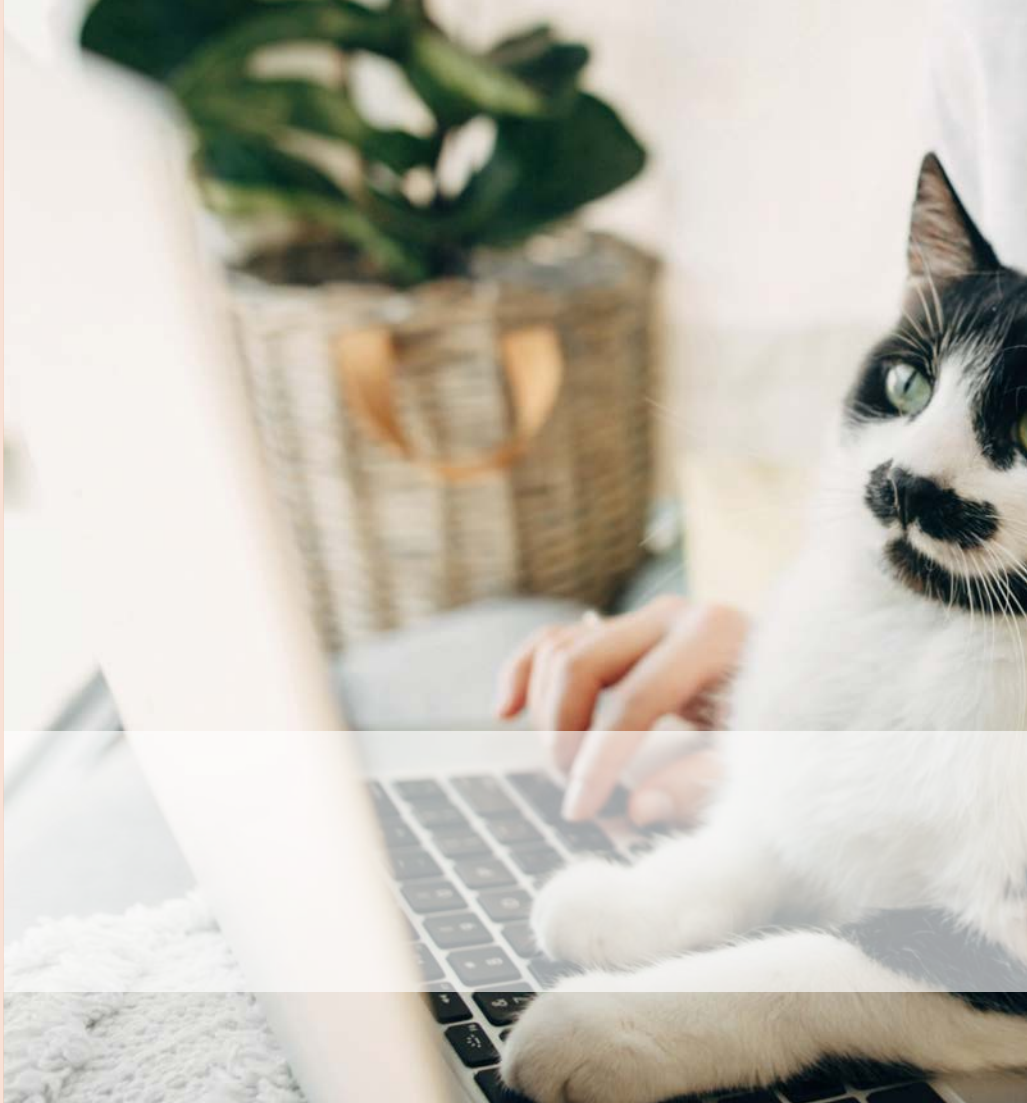
in 1.000 ton	1995	2000	2005	2010	2015	2017	2018
Inzameling	4.613	4.830	5.052	4.953	4.643	4.672	4.698
Storting (a)	2.004	936	583	87	40	41	46
Verbranding	1.637	1.622	1.885	1.975	2.050	2.002	2.022
Verbranding met energiewinning	701	1.476	1.769	1.885	2.014	1.964	1.983
Verbranding zonder energiewinning	935	147	116	90	36	38	39
Gerecycleerd	513	1.245	1.547	1.672	1.584	1.593	1.632
Gecomposteerd of gefermenteerd	363	1.091	1.173	1.057	900	924	932
Andere vormen van afvalverwerking	0	0	0	64	70	72	67
per capita (kg/inwoner) (b)	1995	2000	2005	2010	2015	2017	2018
Inzameling	455	472	484	457	414	413	413
Storting (a)	198	91	56	8	4	4	4
Verbranding	162	158	180	182	183	177	178
Verbranding met energiewinning	69	144	169	174	180	173	174
Verbranding zonder energiewinning	92	14	11	8	3	3	3
Gerecycleerd	51	122	148	154	141	141	143
Gecomposteerd of gefermenteerd	36	107	112	97	80	82	82
Andere vormen van afvalverwerking	0	0	0	6	6	6	6

(a): Verbrandingslakken inbegrepen.

(b): Bevolking op 1 januari.

Exclusief gemeentelijk bouw- en afbraakafval.

29

●●● *Economie*

A I Bruto binnenlands product

Het bruto binnenlands product (bbp) van ons land - de totale productie van goederen en diensten in België - was in 2019 gelijk aan 473,1 miljard euro. België is goed voor 2,2% van de totale Europese bevolking, het Belgische bbp tegen marktprijzen bedraagt 2,9% van dat van de Europese Unie.

Lopende prijzen zijn de prijzen van een specifiek jaar. Vaste prijzen zijn prijzen ten opzichte van een basisjaar. Om vaste prijzen te berekenen worden de lopende prijzen gecorrigeerd voor inflatie.

We onderscheiden het bbp tegen marktprijzen en het bbp tegen factorkosten. Het bbp tegen marktprijzen is het meest gebruikte concept en houdt rekening met belastingen en subsidies, terwijl deze worden uitgesloten van het bbp tegen factorkosten.

Bruto binnenlands product tegen lopende prijzen (miljoen €)

	2015	2016	2017	2018	2019
Europese Unie	14.856.389	14.985.518	15.417.882	15.921.994	16.464.168
België	416.701	430.231	445.957	459.532	473.085
Duitsland	3.026.180	3.134.740	3.259.860	3.356.410	3.449.050
Frankrijk	2.198.432	2.234.129	2.297.242	2.360.687	2.425.708
Luxemburg	52.066	54.867	56.814	60.053	63.516
Nederland	690.008	708.337	738.146	773.987	810.247
Verenigd Koninkrijk	2.640.935	2.435.055	2.363.109	2.423.737	2.525.093

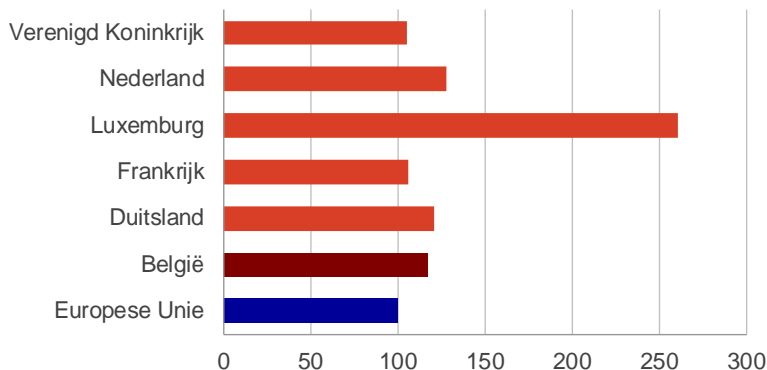
Bron: Eurostat (versie van 04-08-2020).

Net zoals in de andere lidstaten lag het bbp per inwoner in België in 2019 hoger dan in 2018 na correctie voor koopkrachtpariteit. België stond ook 17 punten boven het gemiddelde van de Europese Unie (EU27 = 100).

Om het bbp van verschillende landen correct te kunnen vergelijken, moet het worden gecorrigeerd voor het aantal inwoners en voor het prijsniveau. Door het bbp per inwoner in koopkrachtpariteit te gebruiken, kunnen we de niveaus van het bruto binnenlands product van de verschillende landen onderling vergelijken.

33

Bbp per inwoner, gemeten in koopkrachtpariteit (KKP) in 2019 (EU-27=100)

Bron: Eurostat (versie van 04-08-2020).

In 2019 groeide de Belgische economie na correctie voor prijschommelingen met 1,4%. Daardoor deed ons land het een beetje slechter dan het gemiddelde van de Europese Unie. Daar bedroeg het gemiddelde groeipercentage 1,5%.

34

Door de jaarlijkse berekening van het groeipercentage van het bbp in volume kan de economische ontwikkeling zowel doorheen de tijd als tussen verschillende landen worden vergeleken. Om het groeipercentage van het bbp in volume te berekenen, wordt het bbp in vaste prijzen vergeleken met die van het jaar voordien.

De ontwikkeling van het volume die zo wordt berekend, wordt aan een referentiejaar toegekend. Dat wordt een kettingindex genoemd. Daardoor dragen prijschommelingen niet bij tot een stijging van het groeipercentage.

Groeipercentage van het bbp in volume - wijziging als % ten opzichte van het jaar voordien

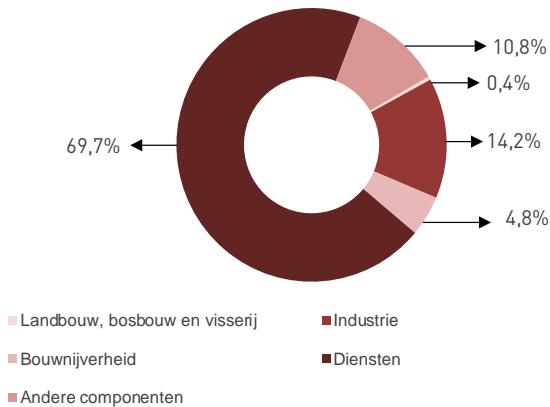
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Europese Unie	1,7	2,4	2	2,6	2,0	1,5
Eurozone	1,4	2,1	1,9	2,6	1,9	1,3
België	1,6	2	1,5	1,9	1,5	1,4
Duitsland	2,2	1,5	2,2	2,6	1,3	0,6
Frankrijk	1	1,1	1,1	2,3	1,8	1,5
Luxemburg	4,3	4,3	4,6	1,8	3,1	2,3
Nederland	1,4	2	2,2	2,9	2,4	1,7
Verenigd Koninkrijk	2,6	2,4	1,9	1,9	1,3	1,5

Bron: Eurostat (versie van 04-08-2020).

Een uitsplitsing van het Belgische bbp toont dat de groei in economische activiteit voornamelijk het gevolg is van een stijging van de dienstensector, de industrie en de andere componenten.

Opsplitsing van het bruto binnenlands product (2019)

35

Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen (versie van 04-08-2020).

België blijft nog steeds een diensteneconomie. Het aandeel van de tertiaire sector (diensten) in het bbp bedraagt 69,7%.

Binnen de dienstensector namen de categorieën “handel, vervoer en horeca” in 2019 het grootste aandeel voor hun rekening met 24,4% van de totale productie van de dienstensector, gevolgd door “Dienstverlening aan bedrijven” met 19,7%.

Sustainable Development Goals (SDGs)

De Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (of Sustainable Development Goals - SDGs) werden in 2015 door de Algemene Vergadering van de VN aangenomen.

De 17 SDG's, gekoppeld aan 169 doelstellingen, zijn bedoeld om een actieplan te vormen om «de mensheid uit de armoede te halen en de planeet weer op een duurzaam pad te brengen» tegen 2030. Deze doelstellingen houden rekening met de drie dimensies van duurzame ontwikkeling: economische, sociale en ecologische.

<https://statbel.fgov.be/nl/themas/sdg>

Bruto binnenlands product

Bruto toegevoegde waarde per bedrijfstak, ramingen tegen lopende prijzen
 (miljoen €, bruto gegevens)

Groei

37

	2009	2017	2018	2019	2019/2009	2019/2018
Landbouw, bosbouw en visserij	2.236	2.844	2.297	2.021	-9,6%	-12,0%
Nijverheid en energie	53.819	65.907	66.220	67.316	+25,1%	+1,7%
Bouwnijverheid	17.554	20.291	21.560	22.715	+29,4%	+5,4%
Diensten	235.903	308.903	319.603	329.923	+39,9%	+3,2%
Handel, vervoer en horeca	63.993	76.596	78.597	80.541	+25,9%	+2,5%
Informatie en communicatie	13.461	16.909	17.806	18.175	+35,0%	+2,1%
Financiële dienstverlening	17.626	24.765	25.508	27.703	+57,2%	+8,6%
Immobilien	26.355	36.527	38.108	39.409	+49,5%	+3,4%
Dienstverlening aan bedrijven	40.635	60.300	63.305	65.000	+60,0%	+2,7%
Overheid en onderwijs	45.631	57.379	58.993	60.670	+33,0%	+2,8%
Gezondheids- en welzijnzorg	21.878	28.209	28.786	29.563	+35,1%	+2,7%
Andere diensten	6.324	8.219	8.500	8.862	+40,1%	+4,3%
Andere componenten	36.961	48.012	49.851	51.110	+38,3%	+2,5%
Bruto binnenlands product tegen marktprijzen	346.473	445.957	459.532	473.085	+36,5%	+2,9%

Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen (versie van 4-08-2020)

B | Consumptieprijzen

Door het geharmoniseerde indexcijfer van de consumptieprijzen (HICP) kan de inflatie van de consumptieprijzen op Europees niveau worden vergeleken. De evolutie van deze index toont dat de prijzen in België tussen 2015 en 2019 sneller stegen dan het gemiddelde in de Europese Unie. De stijging was minder uitgesproken in Frankrijk, Nederland, Luxemburg en Duitsland. Van de buurlanden kende het Verenigd Koninkrijk een sterkere stijging dan België.

38

In 2019 lag de inflatie in België lager dan het EU-gemiddelde. Alle buurlanden kenden in 2019 een hoger inflatiecijfer dan België.

HICP jaarlijks gemiddelde indexcijfer (2015 = 100)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Inflatie 2019
Europese Unie	99,35	99,90	100,00	100,25	101,96	103,89	105,42	1,5%
België	98,90	99,38	100,00	101,77	104,03	106,44	107,77	1,2%
Duitsland	98,60	99,30	100,00	100,40	102,10	104,00	105,50	1,4%
Frankrijk	99,30	99,91	100,00	100,31	101,47	103,60	104,95	1,3%
Luxemburg	99,25	99,90	100,00	100,04	102,15	104,21	105,93	1,6%
Nederland	99,47	99,80	100,00	100,11	101,40	103,02	105,78	2,7%
Verenigd Koninkrijk	98,50	100,00	100,00	100,70	103,40	105,90	107,80	1,8%

Bron: Eurostat (versie van 01-06-2020).

De indexcijfers voor het prijspeil maken het mogelijk verschillen in het algemene prijsniveau te meten tussen landen. In vergelijking met de buurlanden lag het prijsniveau in België in 2019 een beetje lager dan in Nederland. Frankrijk en Duitsland waren daarentegen goedkoper, terwijl Luxemburg en het Verenigd Koninkrijk een hoger prijsniveau lieten optekenen.

De verhouding is uitgedrukt ten opzichte van het gemiddelde van de Europese Unie (EU-28 =100). Wanneer het indexcijfer van het peil van vergelijkende prijzen van een land boven de 100 ligt, is het relatief duur ten opzichte van het gemiddelde van de EU.

Peil van vergelijkende prijzen van de consumptieve bestedingen van de huishoudens inclusief indirecte belastingen (EU-28=100)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Europese Unie	100	100	100	100	100	100
België	106,7	104,4	108,7	110,9	111,4	111,1
Duitsland	101,7	100,5	102,8	103,3	103,6	103,4
Frankrijk	106,7	105,2	107,9	109,9	110,2	110,5
Luxemburg	120,8	117,9	122,7	125,2	125,6	126,9
Nederland	109,4	107,2	111,2	111,5	112,1	112,8
Verenigd Koninkrijk	122,9	134,0	122,5	116,4	116,5	117,4

Bron: Eurostat (versie van 01-06-2020).

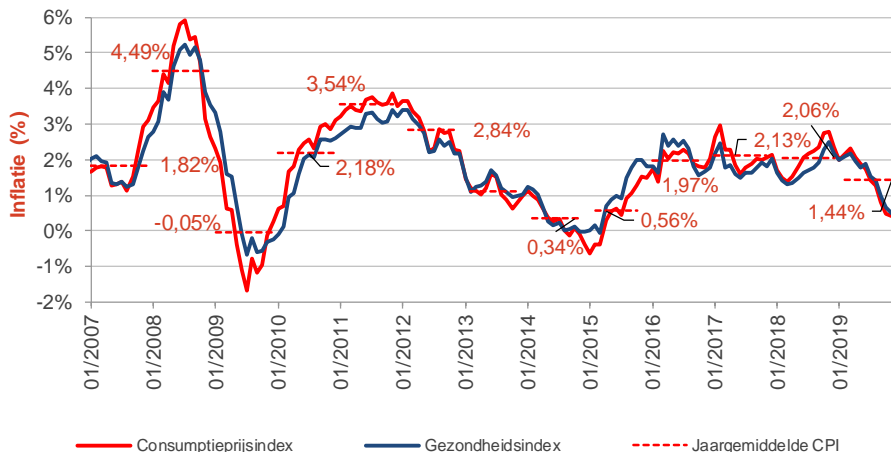
Het nationale indexcijfer van de consumptieprijsen steeg in 2019 tot 108,78. De inflatie op jaarbasis daalde van 2,06% in 2018 naar 1,44% in 2019.

Indexcijfer van de consumptieprijsen (basis 2013 =100) en inflatie: België

	Algeme- ne (CPI)	Infla- tie(%)	Voedings- middelen	Niet- voe- dings- midde- len	Diensten	Huur	Algemeen zonder petroleum- producten	Alge- meen zonder energie pro- ducten	Ge- zond- heids- index
2007	87,04	1,82%	84,25	87,67	87,10	91,56	87,90	88,88	87,59
2008	90,95	4,49%	89,16	92,88	88,85	93,30	91,22	91,21	91,29
2009	90,90	-0,05%	90,10	90,36	91,38	95,17	92,50	92,95	91,83
2010	92,88	2,18%	91,49	93,22	92,68	96,22	93,74	94,20	93,37
2011	96,17	3,54%	93,71	98,12	94,74	97,26	96,15	95,91	96,22
2012	98,90	2,84%	96,51	100,81	97,74	98,74	98,55	98,17	98,77
2013	100,00	1,11%	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
2014	100,34	0,34%	99,88	98,96	102,14	102,09	100,67	101,22	100,40
2015	100,90	0,56%	101,18	98,00	104,42	103,07	102,22	102,61	101,45
2016	102,89	1,97%	104,03	99,24	107,22	104,02	104,95	104,78	103,58
2017	105,08	2,13%	105,30	102,03	109,39	105,11	106,80	106,30	105,49
2018	107,24	2,06%	107,58	104,55	111,28	106,16	108,58	107,88	107,35
2019	108,78	1,44%	108,41	105,82	113,69	107,27	110,08	109,50	108,92

In 2019 bevond de gezondheidsindex zich boven de consumptieprijsindex. De daling van de prijzen van motorbrandstoffen wordt namelijk niet opgenomen in de berekening van dat indexcijfer, omdat brandstoffen niet in de korf van de gezondheidsindex zitten (zie p.43). Er zou dus ook geen rekening worden gehouden met een stijging van de prijzen van motorbrandstoffen.

Evolutie van de inflatie

Wat meet de consumptieprijsindex?

De consumptieprijsindex geeft de prijzevolutie weer van consumptiegoederen en diensten die door een gemiddeld Belgisch huishouden worden gekocht.

De index meet dus niet de gemiddelde prijs van die producten maar hun prijzevolutie.

Een eenvoudig voorbeeld maakt dit verschil snel duidelijk. Stel bijvoorbeeld dat consumenten van kleine goedkope stadswagens overstappen naar duurdere terreinwagens dan resulteert dit in een stijging van de gemiddelde prijs per verkochte wagen, maar terzelfdertijd kan dit leiden tot een daling van de gemeten prijs wanneer bijvoorbeeld beide types van wagens goedkoper werden.

De indexkorf

Om de prijzevolutie te meten, moeten er representatieve goederen en diensten worden gevolgd. Dat is de zogenaamde indexkorf. Bepaalde consumptieve uitgaven in het budget van een huishouden wegen zwaarder door dan andere. De consumptieprijsindex moet er dus rekening mee houden.

Daarom wordt aan elke categorie van gezinsuitgaven - zoals voeding of de aankoop van wagens - een bepaald gewicht toegekend op basis van de gemiddelde jaarlijkse besteding van een huishouden. Daarna worden die hoofd-categorieën verder opgesplitst in meer gedetailleerde categorieën, telkens met een eigen gewicht, bijvoorbeeld 'brood en granen' voor de categorie 'voeding'. Tot slot worden er per categorie een aantal representatieve producten of diensten geselecteerd waarvan de prijzevolutie wordt gemeten. Die representatieve producten of diensten worden 'getuigen' genoemd.

Wanneer werd deze korf vastgelegd?

De indexkorf wordt vanaf januari 2014 jaarlijks aangepast. Dit om te vermijden dat de indexkorf verouderd, met als gevolg dat de representativiteit van de berekende consumptieprijsindex afneemt. Vanaf januari 2014 is de consumptieprijsindex dan ook een kettingindex in plaats van een index met vaste basis. Bij een kettingindex wordt de wegingsreferentieperiode regelmatig opgeschoven en worden de prijzen en hoeveelheden niet meer vergeleken tussen de huidige periode en

een vaste referentieperiode, maar wordt de huidige periode vergeleken met een tussenliggende periode. In de praktijk komt het erop neer dat de prijzen van de 12 maanden van het lopende jaar telkens vergeleken worden met de prijzen van december van het voorgaande jaar. Door deze korte-termijn indices te vermenigvuldigen met elkaar - en dus een ketting te vormen - ontstaat een lange-termijn reeks met een vaste referentieperiode die momenteel 2013 = 100 is.

Prijsoptname en big data

De laatste jaren zijn enkele belangrijke methodologische vernieuwingen doorgevoerd, voornamelijk op vlak van het gebruik van big data. Vanaf januari 2015 wordt immers, naast de klassieke prijsoptnames door enquêteurs, ook een beroep gedaan op scannerdata van grootwarenhuizen en sinds 2019 wordt ook webscraping gebruikt bij de berekening van de CPI. Dit is een methode om automatisch prijzen op websites te verzamelen. Vandaag berekenen we 28% van het gewicht van de indexkorf op basis van scannerdata en webscraping.

Door het gebruik van deze nieuwe technieken bestaat de indexkorf vandaag uit 235 productgroepen en enkele duizenden goederen en diensten, een groot verschil met de eerste korf van 56 producten uit 1920.

Het belang van de consumptieprijsindex en de gezondheidsindex

Uit de consumptieprijsindex, die rekening houdt met het prijsverloop van alle goederen en diensten, wordt er nog een ander indexcijfer afgeleid, namelijk de gezondheidsindex. De waarde van dat indexcijfer wordt verkregen door een aantal producten uit de korf van het indexcijfer van de consumptieprijzen te halen, met name alcoholische dranken (in de winkel gekocht of in een café geconsumeerd), tabakswaaren en motorbrandstoffen met uitzondering van lpg. Dat gezondheidsindexcijfer wordt onder meer gebruikt voor de indexering van huurprijzen en vormt verder de basis voor de afgevlakte index, waarop de indexering van pensioenen, sociale uitkeringen en sommige lonen en wedden gebaseerd wordt.

C | Afzetprijnsindex

Het indexcijfer voor de afzetprijzen in de industrie met basis 2010=100 steeg in 2019 tot 117,2. Op jaarbasis betekent dat een inflatie van +1,0% ten opzichte van +5,2% in 2018 en +8,5% in 2017.

In 2019 lijkt er een einde te zijn gekomen aan de stijgende inflatie van de voorbije jaren en daalt de index terug naar het niveau van 2013. Zonder energie bedraagt de inflatie van de afzetprijnsindex slechts +0,3% in 2019, tegenover +2,1% in 2018 en +4,7% in 2017.

44

I De afzetprijnsindex geeft de prijsontwikkeling van de afgezette productie weer.

Afzetprijnsindex voor de totale industrie zonder bouwnijverheid (2010 = 100)

Totale markt

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	
2015	101,4	102,8	104,5	104,8	105,8	105,3	
2016	97,1	96,4	97,7	97,7	100,1	101,7	
2017	110,5	110,9	110,0	110,0	109,1	107,9	
2018	113,8	113,1	112,9	113,1	114,5	115,6	
2019	117,3	117,9	118,4	117,6	117,5	116,8	
	jul	aug	sep	okt	nov	dec	Jaargemiddelde
2015	104,3	102,5	102,6	102,3	101,8	99,5	103,1
2016	102,0	101,9	103,4	105,9	107,2	108,8	101,7
2017	107,9	108,8	110,0	111,7	113,3	113,3	110,3
2018	116,3	116,9	117,4	120,2	120,5	118,3	116,0
2019	116,1	115,5	116,1	117,6	117,7	118,2	117,2

Binnenlandse markt

45

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	
2015	101,2	102,5	104,3	104,0	104,8	104,4	
2016	97,4	96,3	97,7	96,8	99,4	100,9	
2017	110,4	110,6	109,8	109,2	108,3	107,4	
2018	114,6	114,2	114,0	113,9	115,3	116,4	
2019	120,7	121,0	121,2	119,2	119,1	118,6	
	jul	aug	sep	okt	nov	dec	Jaargemiddelde
2015	103,4	102,2	102,8	102,5	102,1	100,1	102,9
2016	101,1	100,7	102,2	104,8	106,3	108,1	101,0
2017	107,1	108,0	109,4	112,0	113,9	113,8	110,0
2018	117,6	118,3	119,3	123,6	124,6	122,0	117,8
2019	117,4	116,6	117,3	119,9	120,5	120,9	119,4

Buitenlandse markt

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	
2015	97,6	98,7	100,2	100,7	101,5	100,7	
2016	90,7	90,1	91,0	91,5	93,4	94,8	
2017	100,9	101,1	100,0	100,2	99,3	97,8	
2018	100,4	99,4	99,2	99,8	100,9	101,9	
2019	100,3	101,1	101,9	102,8	102,6	101,8	
	jul	aug	sep	okt	nov	dec	Jaargemiddelde
2015	99,5	97,2	96,7	96,2	95,4	92,8	98,1
2016	95,0	94,8	96,1	98,0	99,0	100,1	94,5
2017	97,7	98,2	98,9	99,7	100,6	100,5	99,6
2018	102,0	102,4	102,3	102,8	102,3	100,8	101,2
2019	101,7	101,5	102,0	101,7	101,3	102,0	101,7

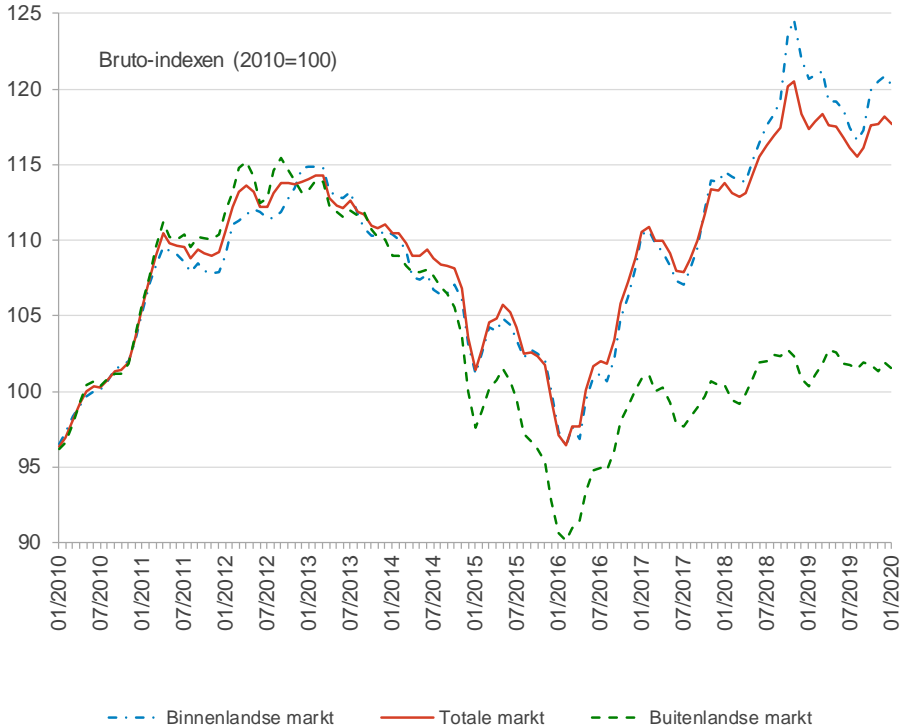
Een uitsplitsing van de algemene afzetprijsindex naargelang de bestemming toont een inflatie van 1,3% in 2019, tegenover 7,1% in 2018 op de binnenlandse markt, en een inflatie van 0,5% in 2019 tegenover 1,6% in 2018 op de buitenlandse markt.

Dit is mede te wijten aan de prijsevolutie van de energetische producten, waar de sterk stijgende trend van de voorbije jaren stilgevallen lijkt.

46

De daling van de afzetprijsindexen vanaf 2014 werd veroorzaakt door een daling van de energieprijzen op de internationale markt. Die oorzaak verklaart ook de tegengestelde beweging van de indexen voor de binnenlandse en buitenlandse markt, in combinatie met een prijsstijging voor producten die een laag gewicht hebben op de buitenlandse markt, zoals elektriciteit en gas. De heropleving sinds 2016 is deels te wijten aan de intermediaire goederen en energetische producten. Deze is meer uitgesproken voor de binnenlandse markt.

Totale industrie zonder bouwnijverheid

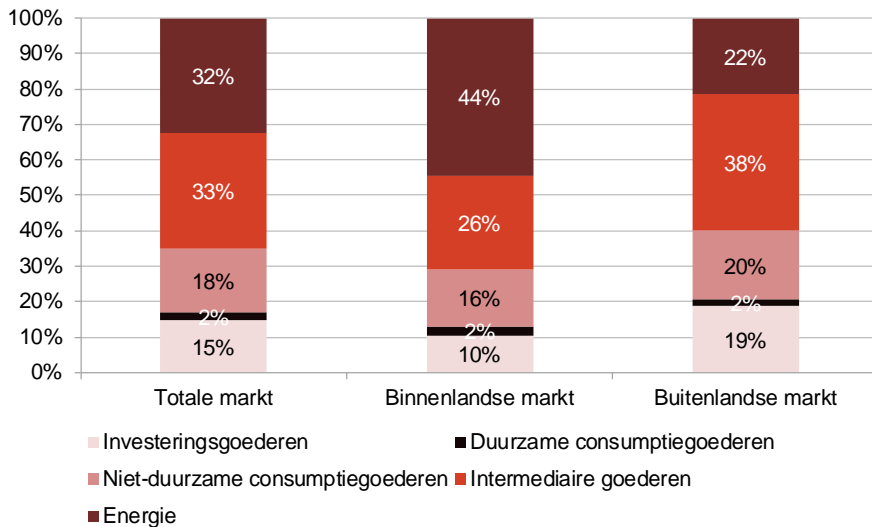

Het gewicht van een economische activiteit in de afzetprijsindex wordt bepaald door de waarde van de productie en de omzet ervan. Een opsplitsing van de totale industrie (zonder bouwnijverheid) toont dat energie en intermediaire goederen de grootste percentages voor hun rekening nemen.

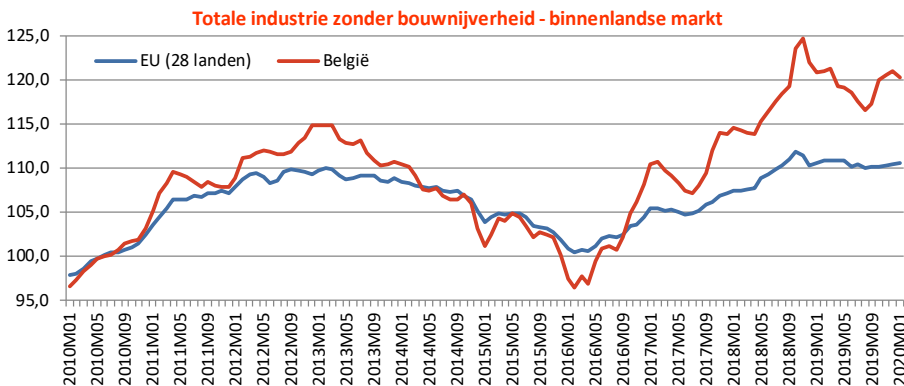
Op de buitenlandse markt is het belang van energie minder uitgesproken – onder andere door het lage gewicht van elektriciteitsproducten - en wint vooral de productie van intermediaire goederen aan terrein ten opzichte van de binnenlandse markt.

48

Belang van de economische activiteiten in de afzetprijsindex - 2018

Wanneer we de afzetsprijsindex op de binnenlandse markt vergelijken met die van de Europese Unie, zien we éénzelfde evolutie. Al beweegt de Belgische index meer onder invloed van de energieprijzen. Ook voor de Europese Unie wordt de inflatie positief en gaat zij in stijgende lijn: 0,9% in 2019 tegenover 3,6% in 2018.

Wat is een afzetprijsindex?

De afzetprijsindex voor de industrie (zonder bouwnijverheid), ook wel producentenprijsindex genoemd, is een conjunctuurindicator die de maandelijkse evolutie van de transactieprijsen van de industriële productie van de economische sectoren in België weerspiegelt.

De index kan de eerste aanwijzing van de inflatiedruk in de economie zijn, maar kan ook de evolutie van de prijzen over langere periodes registreren. De index wordt onder andere gebruikt als deflator van andere economische indicatoren en als basis voor prijsherzieningsclausules in contracten.

De afzetprijsindex voor een specifieke economische activiteit meet de gemiddelde prijsontwikkeling van de in België geproduceerde goederen en aanverwante diensten in de verschillende verwerkingsstadia, voor de binnenlandse en buitenlandse markten.

Een prijsindex meet de procentuele verandering in een verzameling van prijzen doorheen de tijd. Een afzet wordt gedefinieerd als de som van de

opbrengsten van in een periode verkochte goederen of verrichte diensten.

Het verschil met een consumptieprijsindex

De consumptieprijsindex volgt de prijzen die betaald worden door gezinnen voor aangekochte goederen en diensten die representatief zijn voor hun verbruiksgewoonten. Bij de afzetprijsindex wordt er gekeken vanuit het standpunt van de verkoper. De afzetprijsindex volgt de prijzen die de Belgische ondernemers ontvangen voor de goederen die ze produceren.

De afzetprijsindex wordt hoofdzakelijk berekend via een prijzenquête bij ondernemingen die industriële goederen produceren en via enkele administratieve bronnen. De prijs per eenheid van representatieve getuigenproducten wordt voor de verschillende sectoren gevolgd.

Om een prijs vast te stellen, wordt de feitelijke transactieprijs gebruikt (niet de catalogusprijs), zonder btw en andere belastingen, inclusief subsidies of kortingen en wordt er rekening gehouden met alle prijsbepalende kenmerken van de producten, zoals het aantal verkochte goederen en kwaliteitsveranderingen.

Een kettingindex

De afzetprijsindex wordt berekend als een maandelijkse kettingindex. In tegenstelling tot een directe index, die de huidige prijzen steeds vergelijkt met een basisjaar, worden de prijzen van de afzonderlijke producten vergeleken met die van de vorige maand. Er wordt een gewogen gemiddelde genomen van de gemiddelde prijsevoluties per onderneming binnen de productgroepen of aggregaten. Dat wordt gebaseerd op de belangrijkheid van een bedrijf binnen de steekproef, bepaald door de waarde van de productie en de omzet.

Die prijsevoluties worden dan toegevoegd aan de index van de vorige maand om zo te kunnen spreken van een index met basisjaar 2010. Dat wil zeggen dat de index het verschil uitdrukt tussen het huidige prijsniveau en het gemiddelde prijsniveau van 2010. Het gebruik van een kettingindex vereenvoudigt de behandeling van nieuwe en verdwijnende producten of ondernemingen alsook kwaliteitsverandering en ontbrekende waarnemingen.

D I Demografie van de ondernemingen

De vijf meest voorkomende sectoren in de populatie btw-plichtigen

In dit hoofdstuk bekijken we de btw-plichtige ondernemingen. Hieronder zullen we deze indelen naar activiteit. We maken daarbij gebruik van de NACE: een Europese statistische nomenclatuur die het referentiekader vormt voor de productie en de verspreiding van statistieken met betrekking tot economische activiteiten in België.

Vervolgens delen we de ondernemingen ook naar grootteklasse in op basis van het werknemersaantal.

52

Voor de periode 2017-2019 zijn de drie grootste sectoren de vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten (sectie M), de groot- en detailhandel met inbegrip van reparatie van auto's en motorfietsen (sectie G) en de bouwsector (sectie F). Verschaffen van accommodatie en maaltijden (sectie I) en overige diensten (sectie S) vervulde de top 5 tot en met 2017. In 2018 staat de sector verschaffen van accommodatie en maaltijden de vijfde plaats af aan administratieve en ondersteunende diensten (sectie N).

In 2019 is het aantal actieve ondernemingen in sectie G kleiner dan in sectie M, terwijl het verschil tussen die twee secties in 2017 veel kleiner was. Het belang van sectie M in de populatie van btw-plichtige ondernemingen nam toe tussen 2017 en 2019 en bereikte de eerste plaats sinds drie jaar. Dit is een gevolg van de verplichte inschrijving sinds juni 2016 in de Kruispuntbank van Ondernemingen van bedrijfsleiders, afgevaardigden in het dagelijks bestuur, managers, vereffenaars en leden van het directiecomité die optreden als rechtspersoon.

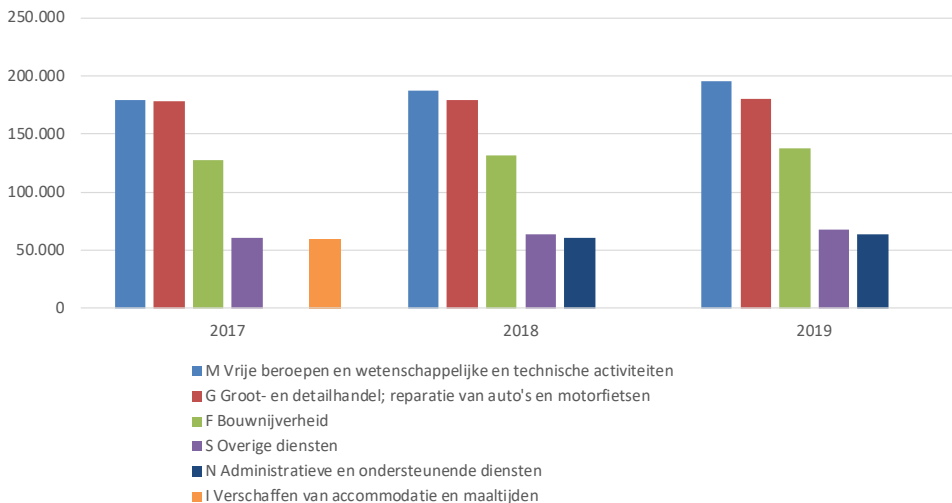
Sectie M omvat het geheel van rechtskundige (notarissen, gerechtsdeurwaarders, juridisch adviseurs) en boekhoudkundige activiteiten (accountants, fiscale experts...), activiteiten eigen aan de hoofdkantoren en van adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer, activiteiten van architecten en ingenieurs, technische testen en toetsen, speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied, reclamewezen en marktonderzoek, fotografie en vertaal- en tolkactiviteiten. De advocaten zijn sinds 1 januari 2014 onderworpen aan de btw.

Sectie S omvat onder meer de activiteiten van verenigingen, wassen en (chemisch) reinigen van textiel en bontproducten, de reparatie van computers en andere consumentenartikelen.

Sectie N omvat de huur of leasing van roerende goederen, activiteiten die verband houden met de werkgelegenheid (bv. wervingsbureaus, interim- of castingbureaus), reisbureaus en aanverwante diensten, diensten op het gebied van veiligheid en particulier onderzoek, diensten in verband met gebouwen (bv. industriële reiniging) en landschapsarchitectuur, en administratieve en bedrijfsondersteunende activiteiten (administratieve diensten, callcenters enz.).

Btw-plichtigen

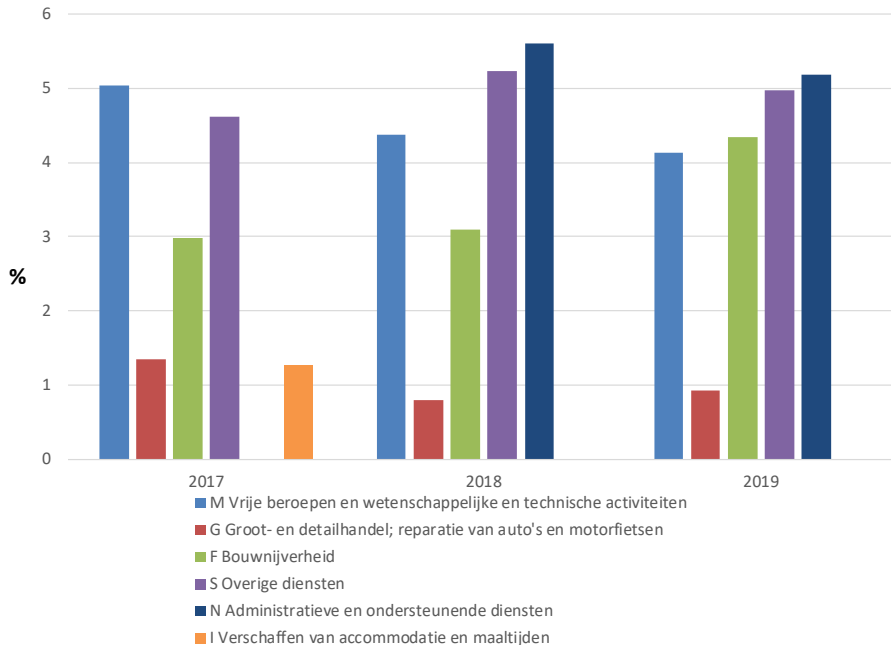
Aantal actieve bedrijven in de zes meest voorkomende sectoren in België in 2019

De grafiek hieronder toont het verschil per jaar tussen de oprichtings- en de stopzettingsgraad van ondernemingen voor de vijf sectoren met het grootste aantal ondernemingen. Een positief percentage geeft dus aan dat er in verhouding meer ondernemingen opgericht dan gestopt zijn in een bepaalde sector.

Btw-plichtigen

Verschil tussen de oprichtings- en de stopzettingsgraad in de zes hoogst vertegenwoordigde sectoren in België in 2019

De sector die in 2017 de sterkste groei optekende, is die van de vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten (sectie M). Het gaat hier echter om een kunstmatige stijging rekening houdend met de verplichte inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen van bedrijfsleiders of afgevaardigden in het dagelijks bestuur, managers, vereffenaars en leden van het directiecomité die optreden als rechtspersoon. In 2018 en 2019 werd de grootste groei opgetekend bij de administratieve en ondersteunende diensten (sectie N).

De sector overige diensten (sectie S) kende nog altijd een positieve groei in 2019. Die trend is echter minder uitgesproken dan in 2018. In de groot- en detailhandel met inbegrip van de reparatie van auto's en motorfietsen was er in 2017 een stijging van 1,3%. In 2018 was er slechts een stijging van 0,5% en in 2019 van 0,4%. In de bouwsector bedroeg de groei 4,3% in 2019; 1% meer dan in 2018.

Hoewel hun belang in de populatie van de btw-plichtige ondernemingen kleiner is, vindt men eveneens sterke groeieresultaten terug voor de sectoren informatie en communicatie (sectie J) en bij kunst, amusement en recreatie (sectie R). Een van de weinige sectoren waar het aantal stopzettingen groter is dan het aantal opgerichte ondernemingen, is de landbouwsector, die over de hele periode een lichte daling optekent.

Werkgelegenheid in de tien meest voorkomende sectoren

De volgende tabel toont de verdeling van btw-plichtige ondernemingen per grootteklasse in termen van werkgelegenheid op 31 december 2019 voor de tien sectoren met het grootste aantal ondernemingen. De volgende definities worden gehanteerd:

- De “zeer grote ondernemingen” hebben per definitie meer dan 500 werknemers.
- “Grote ondernemingen” hebben tussen 50 en 499 werknemers.
- “kmo’s” zijn ondernemingen met 1 tot 49 werknemers.

56

Van de tien sectoren met de meeste ondernemingen in 2019:

- telde 81,1% geen enkele werknemer;
- behoorde 18,0% tot de categorie van kmo’s;
- maakten zeer grote ondernemingen slechts 0,04% uit van de populatie en grote ondernemingen slechts 0,5%.

Grote en zeer grote ondernemingen zijn voornamelijk actief in de industrie. Zo zien we dat 33,5% van de zeer grote ondernemingen zoals hierboven gedefinieerd en 29,6% van de grote ondernemingen in de industrie werkzaam is. 23,6% van de ondernemingen zonder werknemers is werkzaam in vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten.

Wat betreft de groot- en kleinhandel (inclusief de reparatie van auto’s en motorfietsen) is het aandeel van kmo’s 29,4%, voor de bouwsector (16,1%). Vanaf 50 werknemers zijn die twee sectoren minder belangrijk.

Aantal ondernemingen per grootteklasse volgens sector (2019)

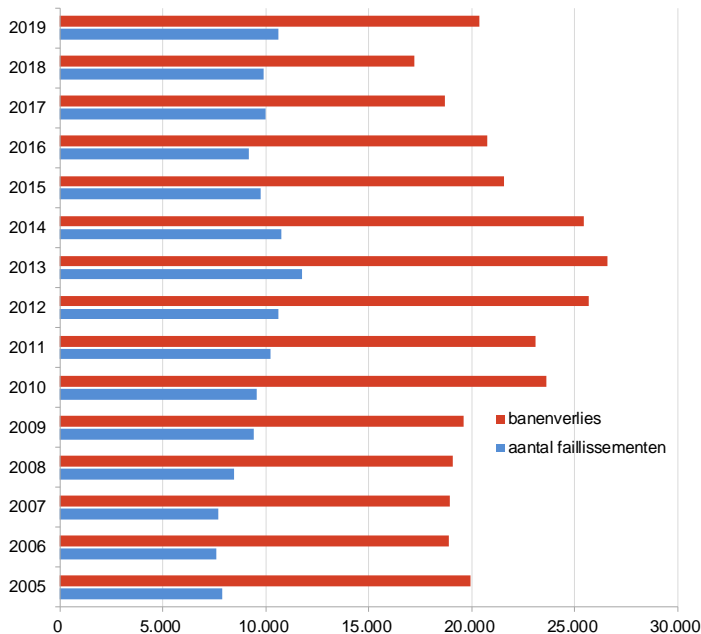
	Geen werknemers	Zeer grote onderneming	Grote onderneming	Kmo	Algemeen totaal
M – Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten	172.550	28	474	22.088	195.140
G – Groot-en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	131.912	78	949	47.472	180.411
F – Bouwnijverheid	110.718	17	496	26.036	137.267
S – Overige diensten	58.586	3	99	8.695	67.383
N – Administratieve en ondersteunende diensten	54.327	102	521	9.166	64.116
I – Verschaffen van accommodatie en maaltijden	39.417	10	157	20.871	60.455
J – Informatie en communicatie	46.674	24	290	6.021	53.009
C – Industrie	36.488	134	1314	13.754	51.690
A – Landbouw, bosbouw en visserij	45.082	1	36	3.876	48.995
R – Kunst, amusement en recreatie	34.605	3	100	3.477	38.185
Totaal	730.359	400	4.436	161.456	896.651
Representativiteit van de klasse (%)	81,45	0,04	0,49	18,01	100,00

E | Faillissementen

In 2019 gingen in België in totaal 10.598 bedrijven failliet, een stijging met 7,3% t.o.v. 2018. Het aantal verloren jobs ten gevolge van een faillissement steeg met 18,5%, van 17.199 in 2018 tot 20.379 in 2019.

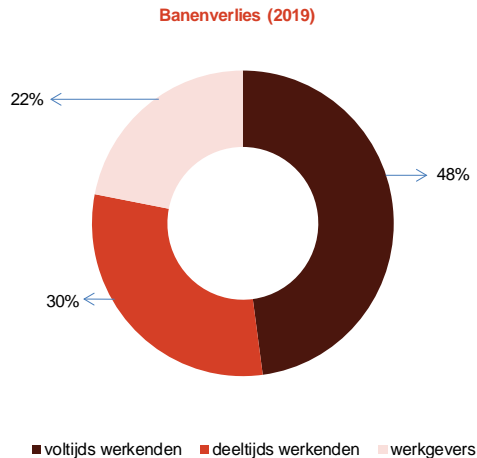
In 2019 gingen veel grote en middelgrote bedrijven (met 50 personeelsleden of meer) failliet: 31 in 2019 tegenover 18 in 2018. Het gemiddelde aantal banen dat per faillissement verloren ging, is gestegen van 1,74 tot 1,92.

Evolutie van het aantal faillissementen en banenverlies

In totaal verdwenen 9.760 voltijdse (+10,4%) en 6.147 deeltijdse banen (+34,5%). Daarbij verloren ook 4.472 loontrekkende werkgevers (+18,1%) hun baan.

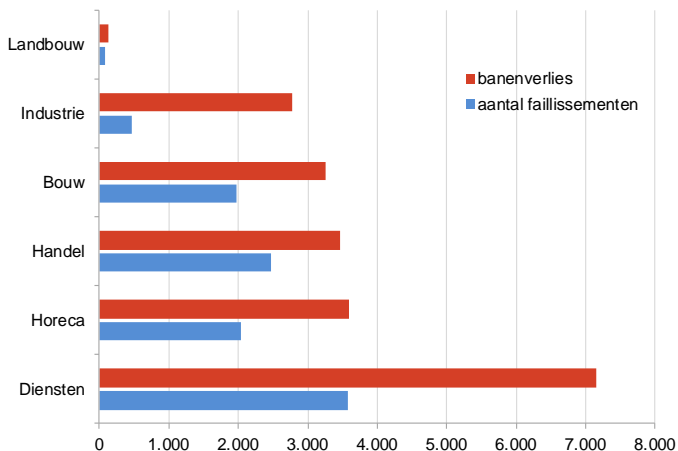
Transport en andere diensten kenden in 2019 de sterkste stijging van het aantal faillissementen. In die sectoren steeg het aantal van 3.216 naar 3.584 (+11,4%). In de bouwnijverheid was er ook een stijging (1.969; +8,5%). Verder werden stijgingen opgetekend in de handel (2.470 ; +3,6%), in de landbouw en de visserij (78 ; +47,2), in de sector winning van delfstoffen, energie en de verwerkende nijverheid (463 ; +11,0%) en in de horeca (2.034; +2,1%).

Faillissementen en banenverlies volgens sector in 2019

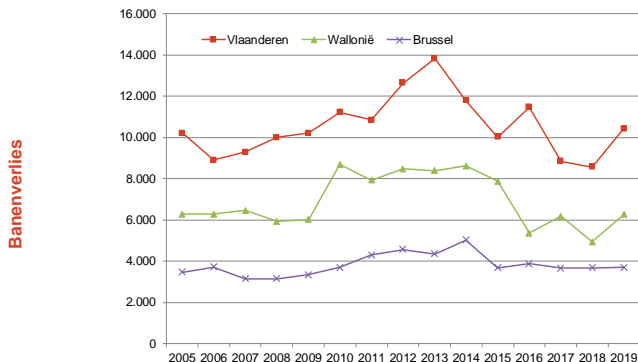
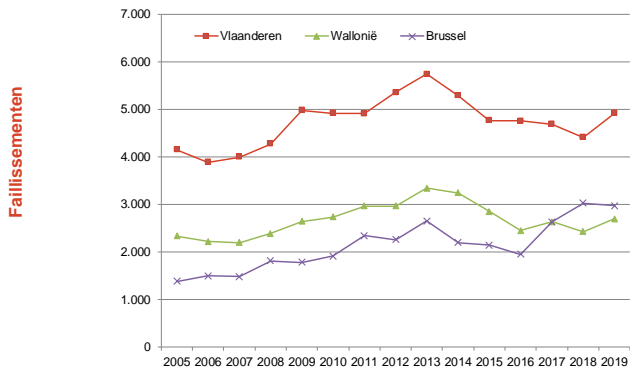
	Faillissementen	Banenverlies	Gemiddeld banenverlies per faillissement
Landbouw	78	135	1,7
Industrie	463	2.781	6,0
Bouwnijverheid	1.969	3.254	1,7
Handel	2.470	3.461	1,4
Horeca	2.034	3.601	1,8
Diensten	3.584	7.147	2,0

Faillissementen en banenverlies (2019)

In het Vlaams Gewest is het aantal faillissementen het sterkst gestegen (4.920; +11,4%). In Wallonië was er ook een stijging van het aantal faillissementen (2.700 ; +11,1%), terwijl er in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een daling werd waargenomen (2.978 ; -1.8%).

Faillissementen en banenverlies per gewest

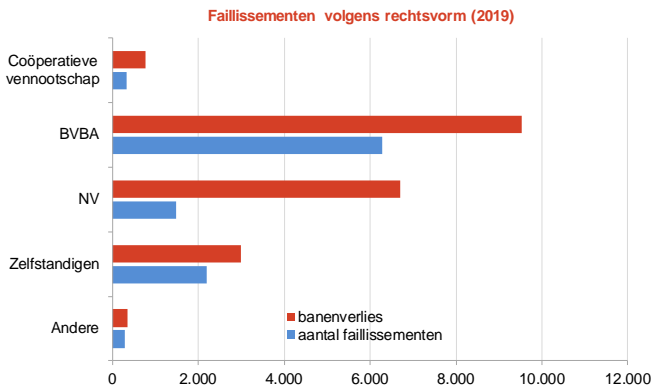

Een opsplitsing van de faillissementen volgens rechtsvorm toont dat bvba's vanwege hun hoge aantal bij de meerderheid van de faillissementen betrokken zijn. Het jobverlies per faillissement is echter het grootst bij de naamloze vennootschappen (nv).

Faillissementen volgens rechtsvorm (2019)

	Faillissementen	Banenverlies	Gemiddeld banenverlies per faillissement
Coöperatieve vennootschap	330	782	2,4
Zelfstandigen	2202	2999	1,4
Nv	1494	6711	4,5
Bvba	6273	9533	1,5
Andere	299	354	1,2

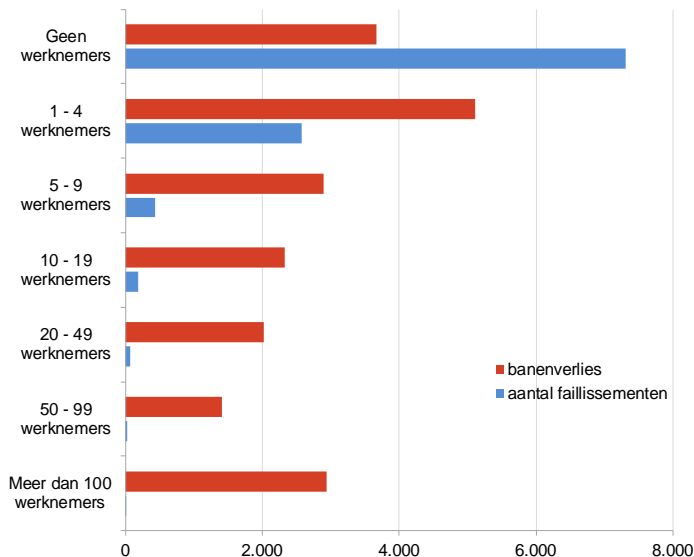
62

Vorig jaar zijn 10 bedrijven met meer dan 100 werknemers failliet gegaan, tegenover 2 in 2018. Het aantal faillissementen bij bedrijven met 20-49 werknemers is sterk gedaald (-20,9%). Er is daarentegen een zeer grote stijging van het aantal faillissementen bij bedrijven met 50-99 werknemers (+31,3%).

Zoals in 2018 ging meer dan de helft van de banen (+57,3%) verloren bij faillissementen van bedrijven met minder dan 10 werknemers.

Faillissementen en banenverlies volgens grootteklasse (2019)

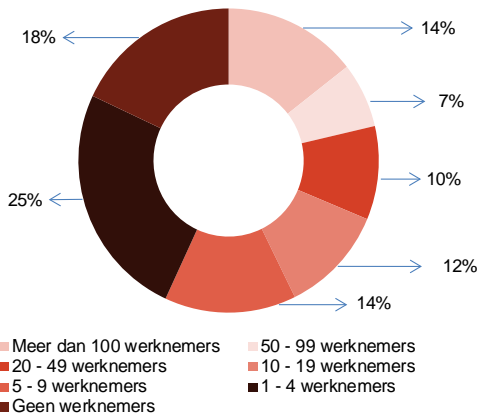

Faillissementen en banenverlies: evolutie 2018-2019

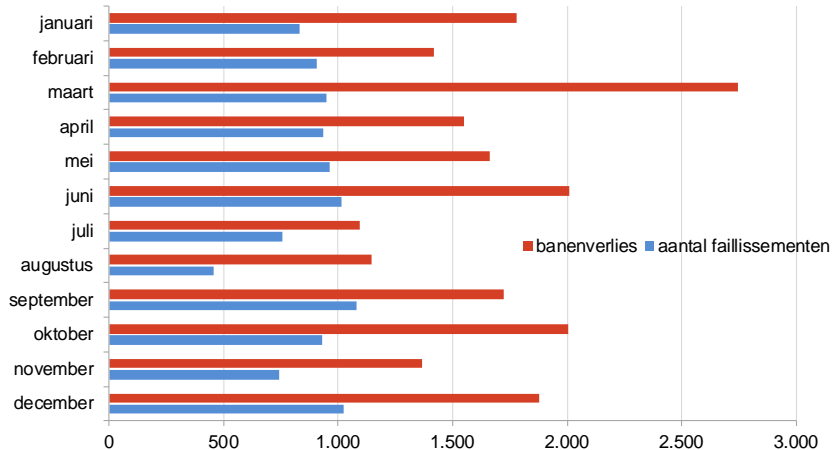
	Faillissementen	Banenverlies
Meer dan 100 werknemers	400,0%	804,9%
50-99 werknemers	31,3%	32,0%
20-49 werknemers	-20,9%	-19,3%
10-19 werknemers	-0,6%	-1,2%
5-9 werknemers	0,2%	1,7%
1-4 werknemers	1,0%	-0,1%
Geen werknemers	10,6%	23,3%

Banenverlies volgens grootteklasse (2019)

In 2019 gingen in de maand september het grootste aantal ondernemingen failliet, namelijk 1.082.

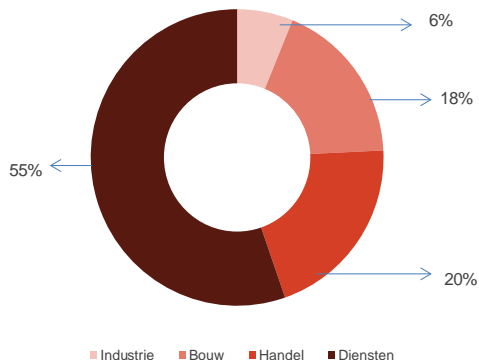
Faillissementen en banenverlies per maand (2019)

F I Structuur van de ondernemingen

De jaarlijkse structurele ondernemingsstatistieken beschrijven de structuur, het beleid en de prestaties van de ondernemingen volgens hun economische activiteit. Ze brengen de niet-financiële marktgerichte economie in beeld, meer bepaald de industrie, de bouw, de handel en heel wat dienstenactiviteiten. De structurele ondernemingsstatistieken zijn gebaseerd op enquêtegegevens en administratieve gegevens uit een steekproef van ondernemingen. Grote ondernemingen worden jaarlijks exhaustief ondervraagd.

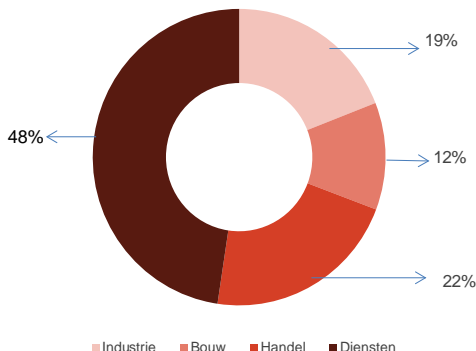
Ondernemingen (2017)

De Belgische niet-financiële marktgerichte economie telde in 2017 631.819 ondernemingen en 2.871.948 werkzame personen. 55% van alle ondernemingen en 48% van de werkzame personen zijn terug te vinden in de dienstensector.

De handel is de tweede grootste sector zowel qua aantal ondernemingen (20%) als qua tewerkstelling (22%).

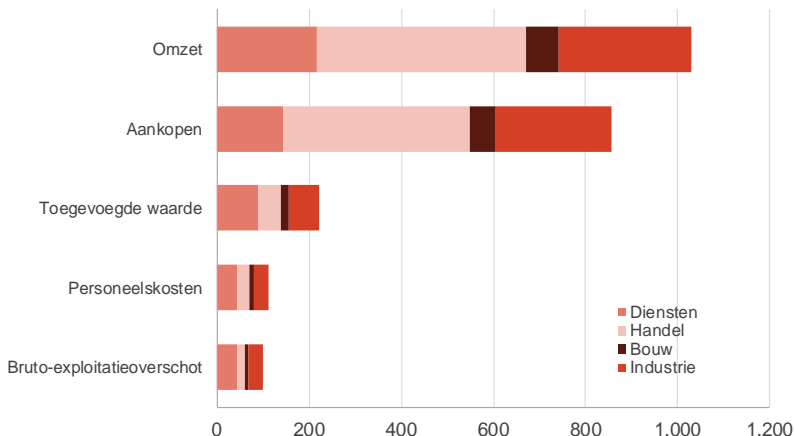
Werkzame personen (2017)

De industrie is de kleinste sector op vlak van aantal ondernemingen (6%) maar niet op vlak van het aantal werkzame personen (19%). In de industriële sector zijn er per onderneming gemiddeld meer personen tewerkgesteld dan in andere sectoren, namelijk 14,0 werkzame personen. Voor de handel is dit 4,8; voor de diensten 3,9; voor de bouwondernemingen 2,9.

De totale waarde van de omzet en de aankopen is het grootst voor de handel (respectievelijk 405 en 455 miljard euro), terwijl de dienstensector de grootste toegevoegde waarde, personeelskosten en bruto-exploitatieoverschot vertegenwoordigt (respectievelijk 91 miljard euro, 47 miljard euro en 44 miljard euro). Voor al die indicatoren is het aandeel van de bouwsector het kleinst.

Omzet, aankopen, toegevoegde waarde, personeelskosten en bruto-exploitatieoverschot, per sector in 2017 (in miljard €)

Aankopen omvatten de waarde van alle goederen en diensten die zijn gekocht voor wederverkoop of voor verbruik in het productieproces.

De omzet omvat de totale waarde van de marktverkoop van goederen en diensten aan derden.

De toegevoegde waarde komt ongeveer overeen met het verschil tussen de omzet en de aankopen.

De personeelskosten komen overeen met de beloning die de werkgever uitkeert aan werknemers voor het werk dat ze verricht hebben, inclusief daarop betaalde belastingen en sociale premies.

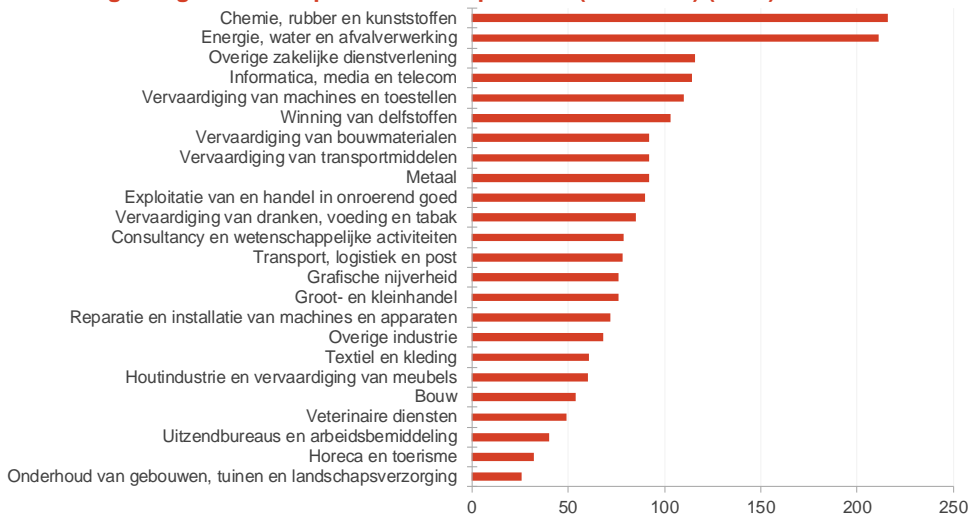
Het bruto-exploitatieoverschot wordt verkregen door van de toegevoegde waarde de personeelskosten af te trekken. Het is dus het overschot dat voortvloeit uit de bedrijfsactiviteiten na betaling van de ingezette arbeid. Het gaat om het saldo dat beschikbaar is om belastingen te betalen, de huidige investeerders te belonen (rente of dividend) en nieuwe investeringen te financieren.

De totale waarden voor de toegevoegde waarde en de personeelskosten worden vaak gelinkt aan werkgelegenheidsindicatoren, die worden uitgedrukt per capita. Personeelskosten worden gelinkt aan het aantal werknemers, toegevoegde waarde aan het aantal werkzame personen. Het aantal werkzame personen omvat zowel werknemers als niet-betaalde werkzame personen zoals werkzame vennoten, niet-betaalde meewerkende gezinsleden, enzovoort.

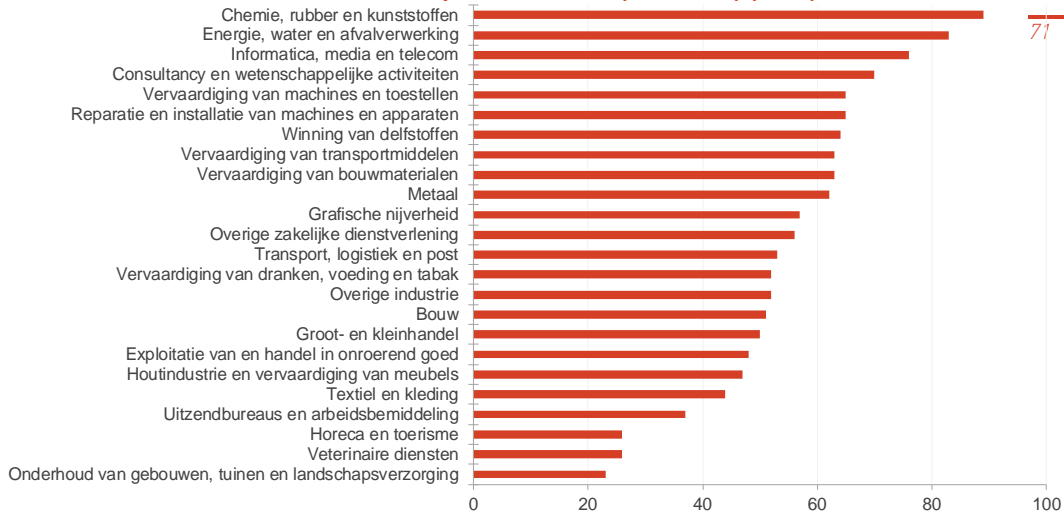
De toegevoegde waarde per werkzame persoon is gemiddeld 87.000 euro, gaande van 26.000 euro voor onderhoud van gebouwen, tuinen en landschapsverzorging tot 216.000 euro voor de sector "chemie, rubber en kunststoffen". De dienstensector is op dat vlak bijzonder divers: de hoogste toegevoegde waarde per persoon is terug te vinden in de sector "informatica, media en telecom", de laagste toegevoegde waarde per persoon in de sector "onderhoud van gebouwen, tuinen en landschapsverzorging". Ook in de industrie is er een grote diversiteit qua toegevoegde waarde per werkzame persoon, met een hoge toegevoegde waarde in de sector "chemie, rubber en kunststoffen" en een lage toegevoegde waarde in de sector "houtindustrie en vervaardiging van meubels".

De gemiddelde personeelskosten zijn het laagst voor de sector 'onderhoud van gebouwen, tuinen en landschapverzorging' (23.000 euro) en het hoogst voor de sector "chemie, rubber en kunststoffen" (89.0000 euro), met een gemiddelde van 55.000 euro per werknemer. Wat opvalt, is dat sectoren met een hoge toegevoegde waarde per werkzame persoon meestal ook hoge personeelskosten hebben, en vice versa

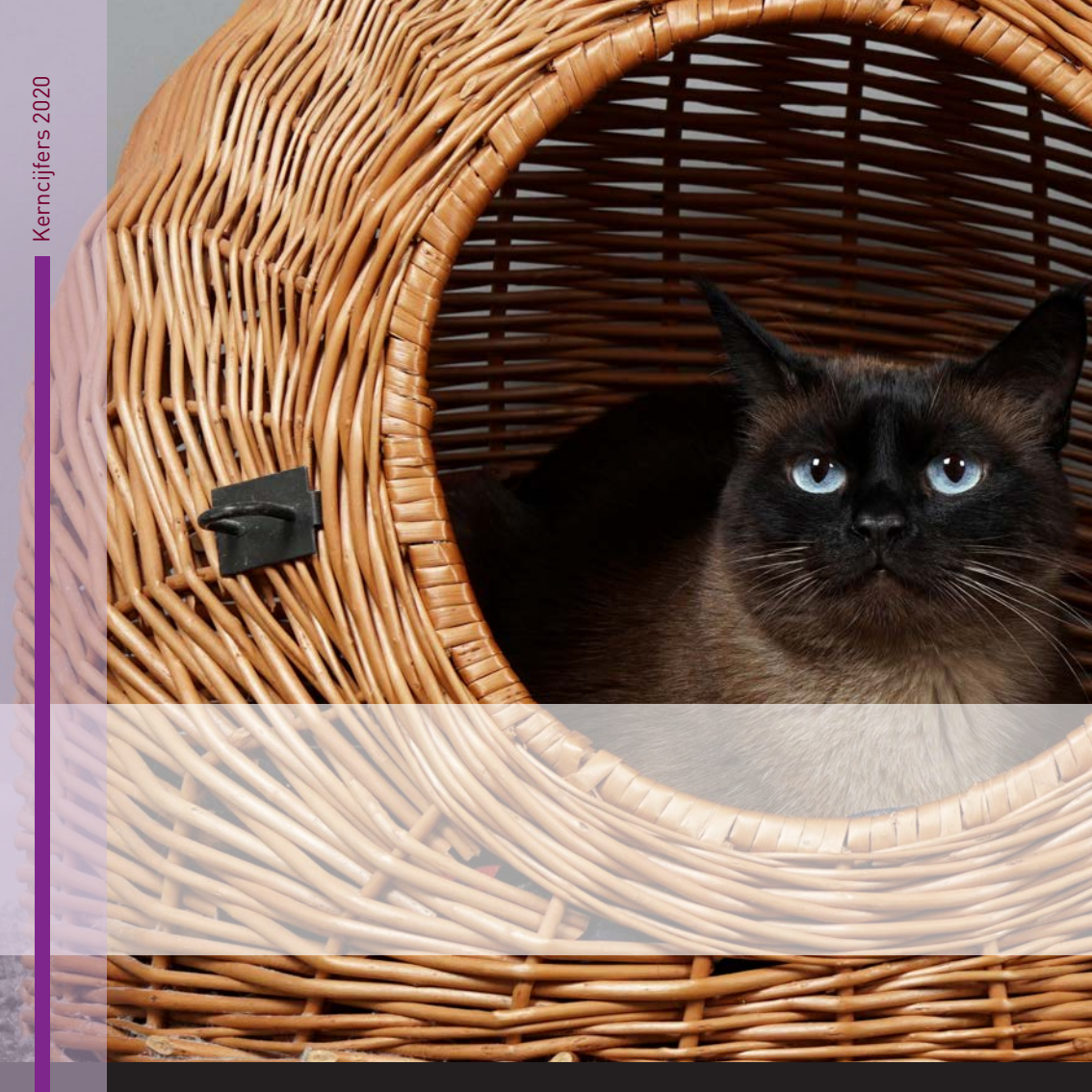
Toegevoegde waarde per werkzame persoon (in 1.000 € (2017))

Personeelkosten per werknemer (in 1.000 €) (2017)

● ● ● ● *Vastgoed
en bouw*

A | Vastgoedprijzen

De mediaanprijs voor een huis in gesloten of halfopen bebouwing bedroeg 215.000 euro voor het volledige jaar 2019. Het prijsniveau van een huis in open bebouwing bereikte voor het eerst de kaap van 300.000 euro. De mediaanprijs voor appartementen was 190.000 euro.

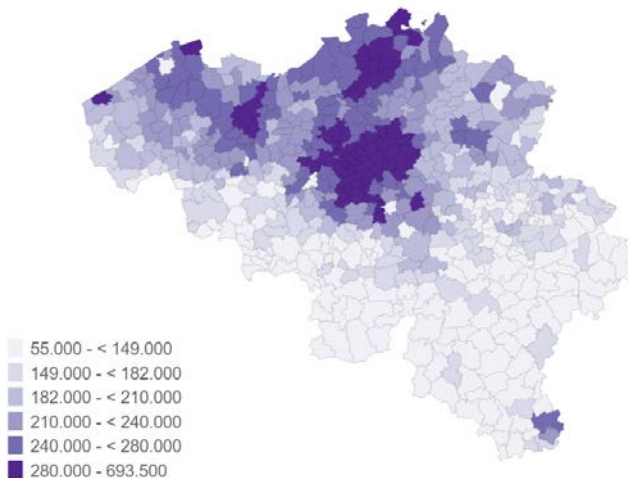
De mediaanprijs is de prijs waarbij 50% van de verkochte huizen goedkoper zijn en 50% duurder. Dit geeft een robuuster en een doorheen de tijd beter vergelijkbaar resultaat. Mediaanprijzen ondervinden immers minder impact van extreme verkoopprijzen.

Ten opzichte van 2018 waren de mediaanprijzen van huizen in gesloten of halfopen bebouwing met 7,5% gestegen, ofwel een toename van 15.000 euro. Voor huizen in open bebouwing was er een prijsstijging van 5,3% of 15.000 euro. De prijstoename was het laagst voor de appartementen: deze werden 8.000 euro duurder of een toename met 4,4%.

Aantal transacties en mediaanprijs

	2010	2015	2017	2018	2019
Huizen met 2 of 3 gevels (gesloten + halfopen bebouwing)					
- aantal transacties	54.877	50.206	60.523	62.894	72.844
- mediaanprijs (€)	160.000	175.000	190.000	200.000	215.000
Huizen met 4 of meer gevels (open bebouwing)					
- aantal transacties	23.993	23.906	28.389	30.484	34.325
- mediaanprijs (€)	240.000	260.000	277.000	285.000	300.000
Appartementen					
- aantal transacties	26.822	29.402	34.936	36.945	42.393
- mediaanprijs (€)	150.000	169.000	177.500	182.000	190.000

Verkoop gewone woonhuizen in 2019 - mediaanprijs (€)

75

De kaart hierboven visualiseert de mediaanprijzen voor de huizen per gemeente tijdens het volledige jaar 2019: hoe donkerder de kleur, hoe hoger de mediaanprijs.

De duurste Vlaamse gemeente was Sint-Martens-Latem met een mediaanprijs van 650.000 euro. De goedkoopste huizen in dit gewest waren te vinden in Ronse met een mediaanprijs van 157.500 euro.

De duurste Waalse huizen situeerden zich in Lasne (536.000 euro) en de goedkoopste waren terug te vinden in Hastière (67.000 euro).

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kende de gemeente Elsene de hoogste mediaanprijs met 707.000 euro. De laagste mediaanprijs in dit gewest was voor de gemeente Sint-Jans-Molenbeek (275.000 euro).

B I Bouwvergunningen

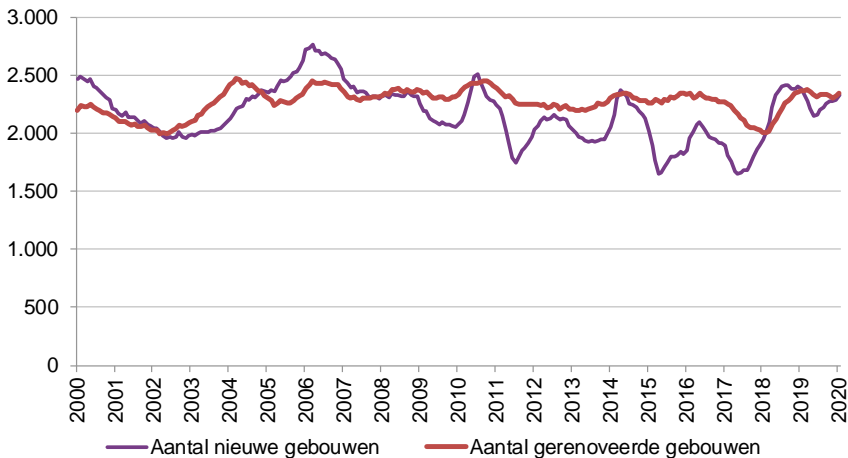
Het aantal uitgereikte bouwvergunningen voorspelt de toekomstige bouwactiviteit.

In 2019 was er bij de nieuwbouw een daling van 0,7% voor de eengezinswoningen en van 16,5% voor de appartementen. Renovatie van woongebouwen kende een afname van 1,2%.

Bij niet-woongebouwen was er een toename van nieuwbouw (16,6%) en een daling van het aantal renovaties (8,8%).

76

Nieuwbouw en renovatie
Voortschrijdend gemiddelde van de laatste 12 maand

Bouwvergunningen

2014 2015 2016 2017 2018 2019

A. Nieuwbouw

Woongebouwen

Aantal woongebouwen	25.553	21.916	22.962	22.764	28.849	27.491
- Brussels Hoofdst. Gewest	272	215	199	209	159	140
- Vlaams Gewest	18.798	15.514	16.696	15.964	22.086	20.657
- Waals Gewest	6.483	6.187	6.067	6.591	6.604	6.693
Aantal woningen	54.903	46.181	50.977	50.388	62.672	56.146
- Aantal eengezinswoningen	22.277	19.136	19.953	19.172	24.254	24.081
- Aantal appartementen	32.626	27.045	31.024	31.216	38.418	32.065

Niet-woongebouwen

Aantal niet-woongebouwen	4.475	4.276	3.983	4.084	5.568	6.495
--------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

B. Renovatie

Aantal verbouwingen van woongebouwen	27.444	28.172	27.229	24.312	28.308	27.973
Aantal verbouwingen van niet-woongebouwen	4.652	5.094	5.350	4.107	4.060	3.702

C I Inventaris van de gebouwen in België

België telde op 1 januari 2019 4.552.745 gebouwen. Sinds 1995 is het aantal gebouwen in België met 14% gestegen. Het aantal woningen is in dezelfde tijdspanne met 24,4% toegenomen tot 5.514.939. In het Vlaams Gewest zijn er 26,1% meer woningen en 14,9% meer gebouwen. In het Waals Gewest zijn er 24,3% meer woningen en 14,4% meer gebouwen. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest valt de toename van het aantal gebouwen in vergelijking met de twee andere gewesten lager uit (1%), maar het woningbestand is er wel met 16,4% toegenomen.

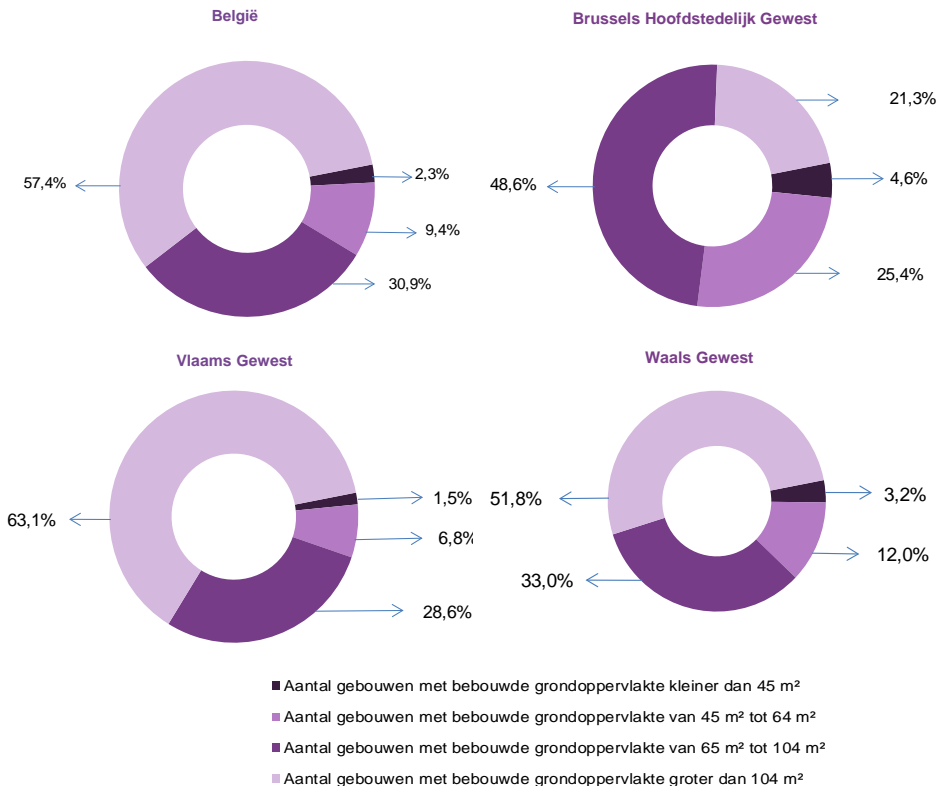
78

Gebouwenpark, België en gewesten (2019)

	Brussels Hoofdst. Gewest	Vlaams Gewest	Waals Gewest	België
Aantal gebouwen	194.689	2.686.182	1.671.874	4.552.745
Aantal gebouwen opgericht na 1981	12.845	851.194	351.091	1.215.130
Aantal gebouwen met bebouwde grondop- pervlakte kleiner dan 45 m ²	6.665	33.142	43.472	83.279
Aantal gebouwen met bebouwde grondop- pervlakte van 45 m ² tot 64 m ²	36.503	150.519	160.527	347.549
Aantal gebouwen met bebouwde grondop- pervlakte van 65 m ² tot 104 m ²	69.723	632.820	442.102	1.144.645
Aantal gebouwen met bebouwde grondop- pervlakte groter dan 104 m ²	30.572	1.398.958	694.821	2.124.351
Aantal gebouwen uitgerust met centrale verwarming of airconditioning	130.051	1.748.000	890.017	2.768.068
Aantal woonegelegenheden	579.619	3.215.454	1.719.866	5.514.939

De ouderdom van de gebouwen verschilt sterk van gewest tot gewest. In Vlaanderen is 31,7% van de gebouwen na 1981 opgetrokken, terwijl dat in Wallonië 21% bedraagt en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest slechts 6,6%.

Gebouwenpark volgens bebouwde grondoppervlakte (2019)

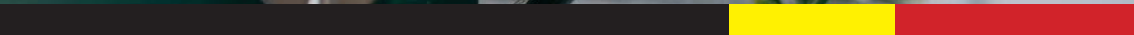

● ● ● ● ● *Mobiliteit
en vervoer*

A | Voertuigen

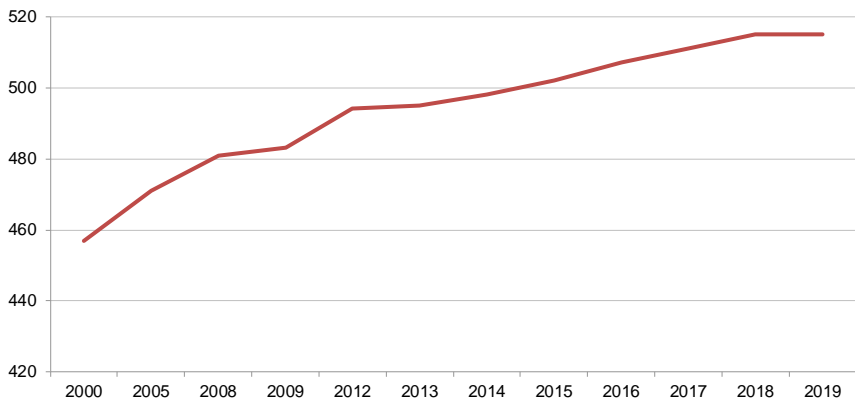
Vergeleken met 2000 is het totale voertuigenpark – inclusief motorrijwielen – in 2019 gestegen met 32,8% en het aantal personenwagens met 25,9%. In vergelijking met 1 augustus 2018 is het totale voertuigenpark en het aantal personenwagens in 2019 licht gestegen (respectievelijk +1,1% en +0,6%).

De hybride wagens zijn momenteel goed voor 1,9% van dit park en hebben de kaap van 100.000 wagens (110.984) overschreden. 92% van deze hybride personenwagens is van het type elektriciteit-benzine.

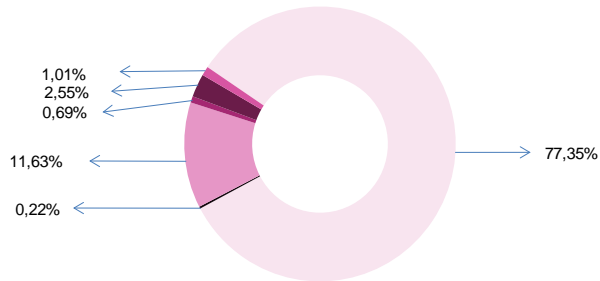
82

In 1977 telde België één wagen per 3,55 inwoners. In 2019 is dat één wagen per 1,94 inwoners: er zijn dus steeds meer voertuigen op onze wegen. Sinds 1991 is de autodichtheid met bijna 30% gestegen.

**Autodichtheid:
Personenwagens per 1.000 inwoners**

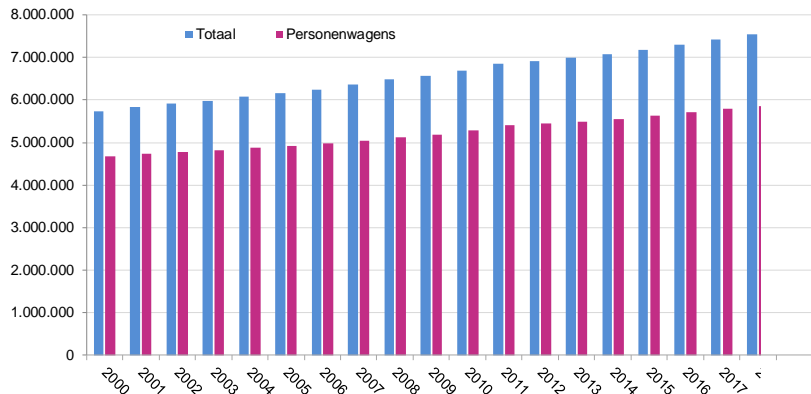

Voertuigenpark (2019)

- Personenwagens
- Goederenvervoer (vrachtwagens, trekkers, bestelwagens)
- Speciale voertuigen
- Autobussen en autocars
- Landbouwtrekkers
- Motorrijwielen

Evolutie van het voertuigenpark

Grootte van het voertuigenpark

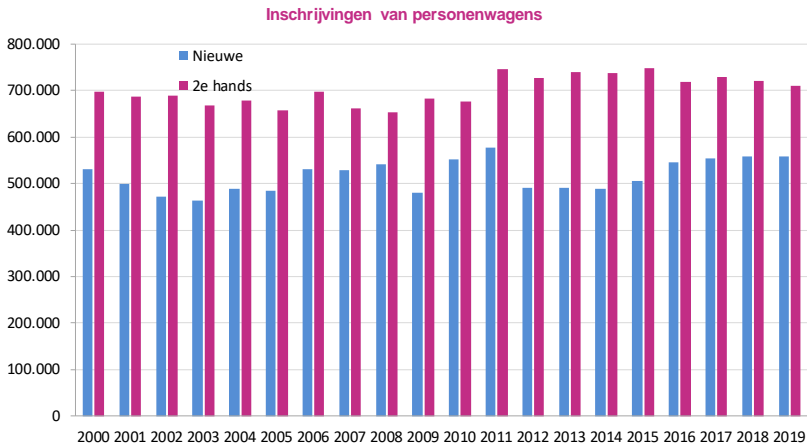
Op 1 augustus van het jaar	2000	2010	2018	2019	Evolutie 2019/2000	Evolutie 2019/2018
Totaal voertuigenpark	5.735.034	6.689.065	7.533.172	7.614.082	+32,8%	+1,1%
Personenwagens	4.678.376	5.276.283	5.853.782	5.889.210	+25,9%	+0,6%
Autobussen en autocars	14.722	16.226	16.125	16.542	+12,4%	+2,6%
Voertuigen voor goederenvervoer	502.979	690.837	856.096	885.487	+76,0%	+3,4%
Trekkers	45.452	46.673	50.230	52.694	+15,9%	+4,9%
Landbouwtrekkers	162.123	177.989	192.187	194.399	+19,9%	+1,2%
Speciale voertuigen	53.544	62.142	74.257	76.640	+43,1%	+3,2%
Motorrijwielen	277.838	418.915	490.495	499.110	+79,6%	+1,8%
Inwoners per personenauto op 1 augustus	2,19	2,05	1,94	1,94		

Toelichting: Voertuigen voor goederenvervoer zijn vrachtwagens, bestelwagens, terreinwagens en tankwagens. Trekkers zijn bedrijfsmotorvoertuigen waaraan opleggers (voertuig zonder voorste as) gekoppeld worden. Speciale voertuigen zijn trage voertuigen waarvan de afmetingen en het gewicht de toegelaten maximumwaarden overschrijden. De hoogst toegelaten massa bedraagt in België 44 ton. De voertuigen van die categorie mogen dus enkel op de openbare weg onder strikte voorwaarden. Motorrijwielen zijn alle motorrijwielen die 40 km/u of sneller rijden. Dat zijn alle motorfietsen en de meeste bromfietsen.

De inschrijvingen van nieuwe voertuigen kenden een terugval tussen 2012 en 2014 maar sedert 2015 is er opnieuw een stijgende trend te zien.

Voor nieuwe voertuigen is er sprake van een stijging in het aantal inschrijvingen in 2019 voor bijna alle categorieën ten opzichte van 2018.

De inschrijvingen van tweedehandsvoertuigen zijn de laatste jaren vrij stabiel gebleven voor de verschillende voertuigcategorieën.

Inschrijvingen motorvoertuigen

	2000	2010	2018	2019	Evolutie 2019/2000	Evolutie 2019/2018
Inschrijvingen nieuwe voertuigen	626.344	642.086	677.793	682.696	+9,0%	+0,7%
Personenwagens	531.640	551.661	557.487	557.970	+5,0%	+0,1%
Autobussen en autocars	1.150	1.020	1.062	1.313	+14,2%	+23,6%
Voertuigen voor goederenvervoer	60.261	56.793	82.864	86.805	+44,0%	+4,8%
Trekkers	5.521	3.409	6.629	6.341	+14,9%	-4,3%
Landbouwtrekkers	3.087	2.860	4.470	4.764	+54,3%	+6,6%
Motorrijwielen	24.685	26.343	25.281	25.503	+3,3%	+0,9%
Inschrijvingen van tweede handsvoertuigen	783.010	776.324	841.086	835.112	+6,7%	-0,7%
Personenwagens	697.755	676.572	719.999	710.148	+1,8%	-1,4%
Autobussen en autocars	965	768	2.752	1.260	+30,6%	-54,2%
Voertuigen voor goederenvervoer	73.181	87.584	105.662	110.752	+51,3%	+4,8%
Trekkers	5.232	3.568	5.061	5.118	-2,2%	+1,1%
Landbouwtrekkers	5.877	7.832	7.612	7.834	+33,3%	+2,9%

Toelichting: Voertuigen voor goederenvervoer zijn vrachtwagens, bestelwagens, terreinwagens en tankwagens. Trekkers zijn bedrijfsmotorvoertuigen waaraan opleggers (voertuig zonder voorste as) gekoppeld worden. Motorrijwielen zijn alle motorrijwielen die 40 km/u of sneller rijden. Dat zijn alle motorfietsen en de meeste bromfietsen. Motorrijwielen zijn niet inbegrepen bij de tweedehandsvoertuigen. De sterke stijging voor autobussen is het gevolg van een herinschrijving in 2018 van de bussen van de Tec na een reorganisatie.

B | Goederenvervoer over de weg

Het goederenvervoer over de weg door voertuigen die in België zijn ingeschreven – vrachtwagens en trekkers met minstens 1 ton nuttig laadvermogen – daalde vanaf 2001 tot 2012 voor het aantal vervoerde ton en voor de gepresteerde tonkilometers.

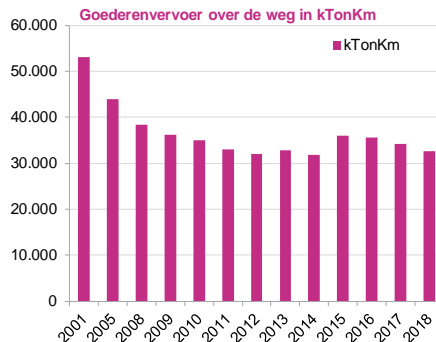
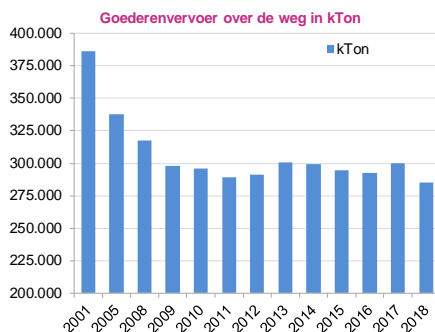
Ten opzichte van 2017 daalde het aantal vervoerde ton met 4,9% en daalde het aantal tonkilometer in 2018 met 4,5%.

Vergeleken met 2010 noteren we in 2018 een daling van respectievelijk 3,6% en 6,6%.

87

Goederenvervoer over de weg door in België ingeschreven voertuigen

	eenheid	2008	2010	2016	2017	2018	2018/2017	2018/2010
Ton	1.000 t	317.599	296.149	292.429	300.076	285.484	-4,9%	-3,6%
Ton/km	mln tkm	38.356	35.001	35.579	34.219	32.684	-4,5%	-6,6%

C | Zeevaart

Zeevaart

	1997	2016	2017	2018	2019	2019 /2018
Binnengekomen zeeschepen (a)	32.248	25.886	25.172	25.758	25.726	-0,12%
Vertrokken zeeschepen (a)	30.291	26.496	26.138	26.737	26.484	-0,95%
Ladingen (x 1.000 t)	61.856	114.886	117.801	122.303	125.914	+2,95%
Lossingen (x 1.000 t)	100.208	138.658	140.027	147.911	151.868	+2,68%
Ontscheppte passagiers (x 1.000)	925	167	159	166	155	-6,63%
Ingeschepte passagiers (x 1.000)	1.021	169	161	169	156	-7,69%

(a) : Inclusief extracommunautaire doorvoer.

De Belgische havens kunnen voor 2019 alweer uitstekende cijfers voorleggen. De totale hoeveelheid geloste goederen steeg verder tot bijna 152 miljoen ton, de hoeveelheid geladen goederen steeg tot 126 miljoen ton.

Ondanks de toename in geladen en geloste goederen is er een zeer lichte daling in het aantal aangekomen en vertrokken zeeschepen, omdat de gemiddelde grootte van de zeeschepen blijft toenemen.

Het aantal passagiers is met 311.000 nog nooit zo laag geweest sinds 1997. Hierbij wordt wel geen rekening gehouden met passagiers van cruiseschepen die Belgische havens aandoen.

D | Verkeersongevallen

In 2019 waren er 37.699 verkeersongevallen met in totaal 47.793 slachtoffers, waaronder 43.547 lichtgewonden, 3.600 zwaargewonden en 646 personen die om het leven kwamen binnen de 30 dagen na het ongeval. Ten opzichte van 2018 betekend dit een daling van het aantal ongevallen (-2,0%), van het aantal lichtgewonden (-3,5%) en van het aantal zwaargewonden (-1,0%).

Verkeersslachtoffers: aantal doden per miljoen inwoners

	1998	2005	2016	2017	2018	2019
Europese Unie	123	93	50	49	52	51
België	147	104	56	54	53	56
Duitsland	95	65	39	39	40	37
Frankrijk	145	88	52	54	49	48
Luxemburg	135	102	56	42	60	36
Nederland	73	50	37	36	35	34
Verenigd Koninkrijk	61	55	28	28	28	28

Verkeersslachtoffers: aantal doden in absolute cijfers

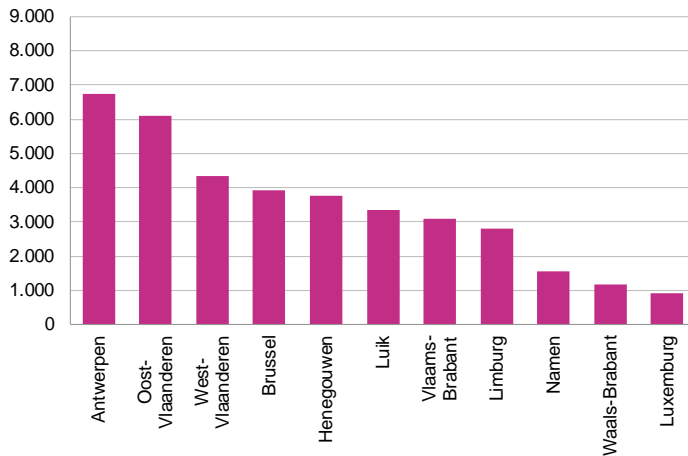
	1998	2005	2016	2017	2018	2019
Europese Unie	58.982	45.888	25.672	25.250	25.178	
België	1.500	1.131	670	609	604	646
Duitsland	7.792	5.361	3.206	3.180	3.275	
Frankrijk	8.920	5.318	3.471	3.444	3.246	
Luxemburg	57	47	32	25	36	
Nederland	1.066	750	533	535	598	
Verenigd Koninkrijk	3.581	3.336	1.860	1.856	1.839	

Bron: Europese Commissie 19/06/2020.

Het aantal doden binnen de 30 dagen na het ongeval is echter met 7% gestegen. De stijging wordt volledig verklaard door de stijging van het aantal doden ter plaatse van 437 in 2018 tot 483 in 2019 (+10,5%).

90

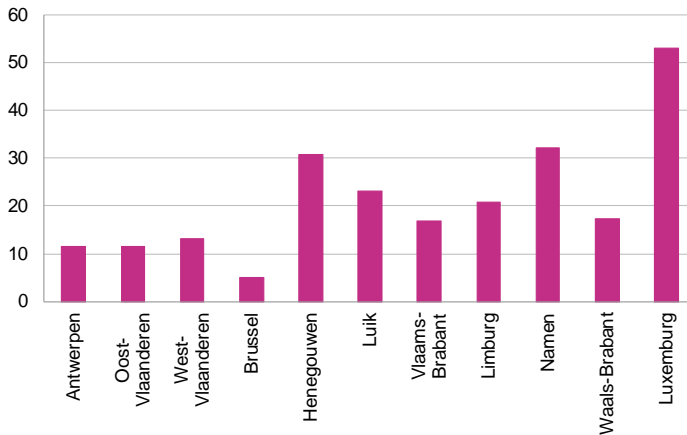
Aantal verkeersongevallen per provincie - 2019

Er bestaat een sterke schommeling van het aantal ongevallen naargelang de plaats van het ongeval. In de provincies Antwerpen, Oost- en West-Vlaanderen gebeuren meer ongevallen.

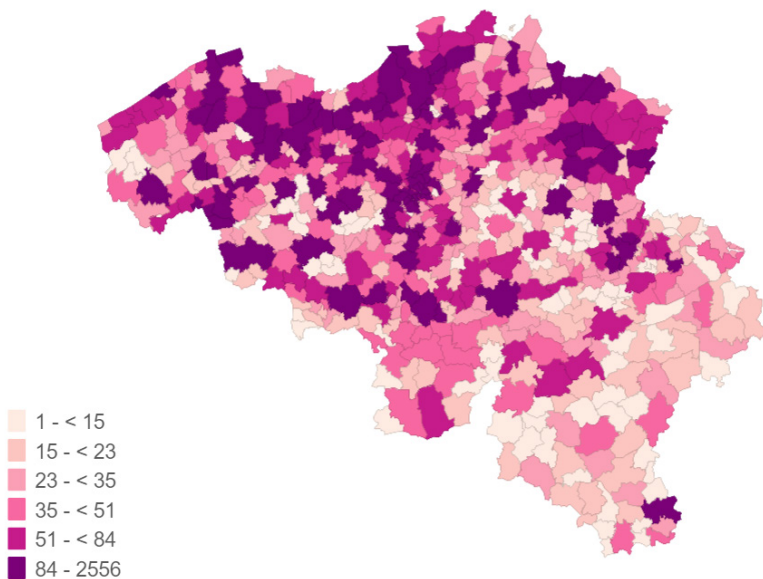
De provincies Luxemburg, Namen, Henegouwen en Luik vallen dan weer op door de ernst van de ongevallen en een groter aantal overlijdens per duizend ongevallen.

Aantal doden per duizend verkeersongevallen per provincie - 2019

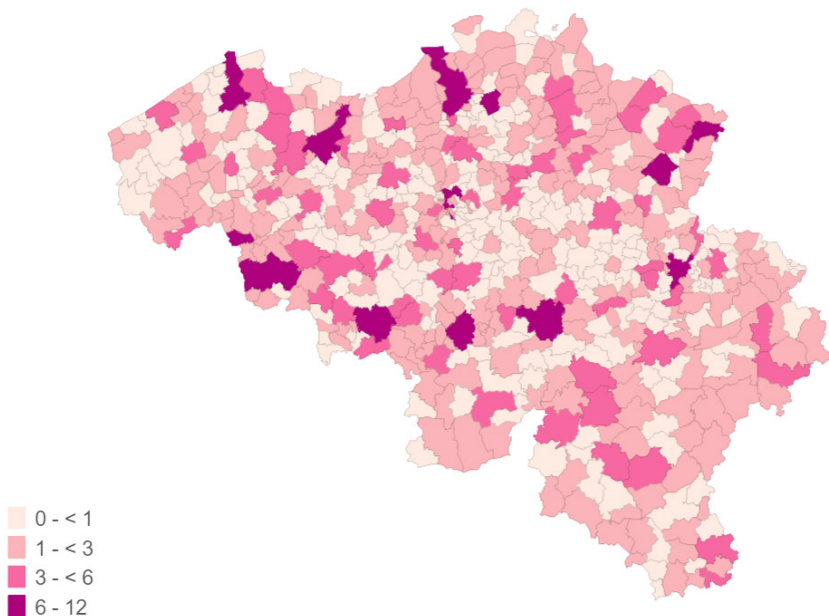

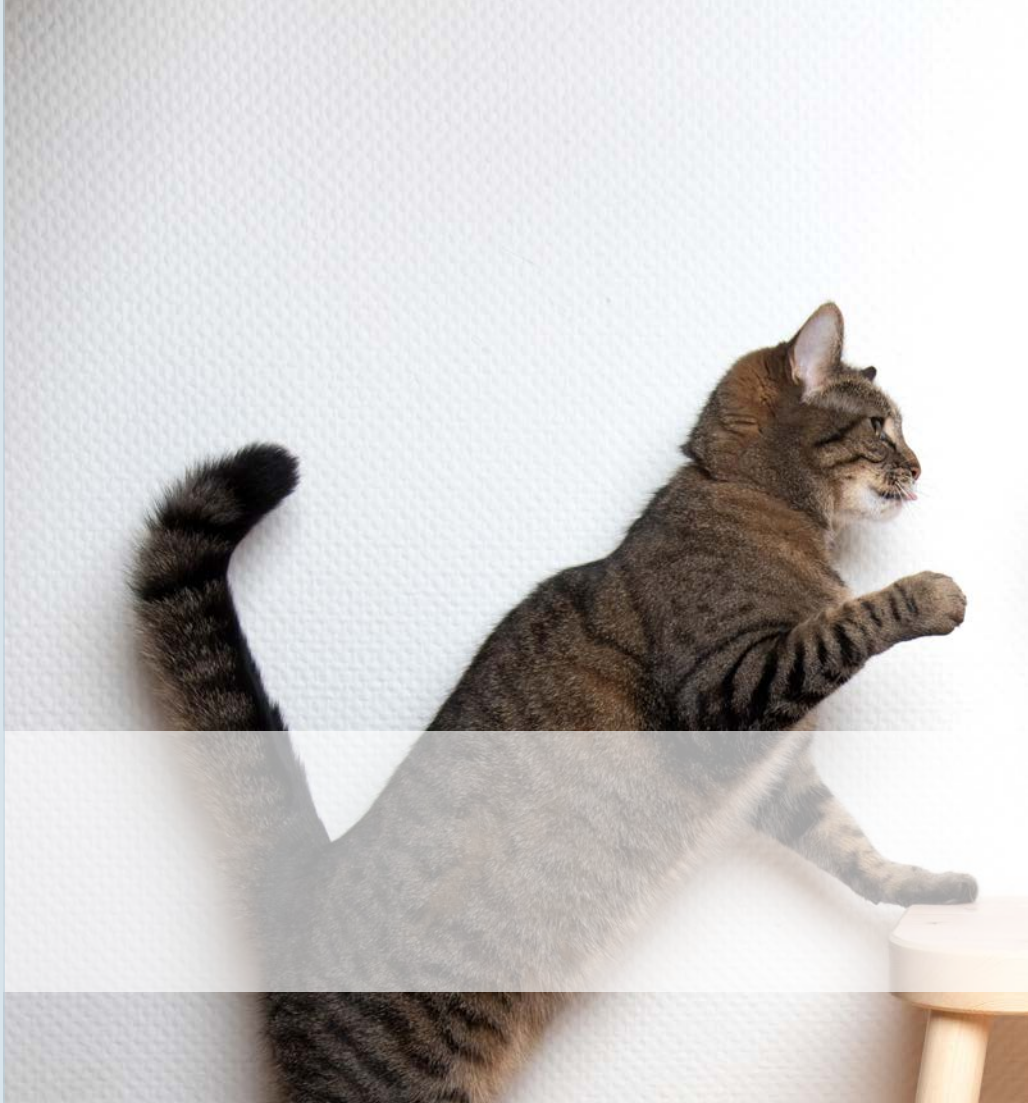
Verkeersongevallen per gemeente in 2019

92

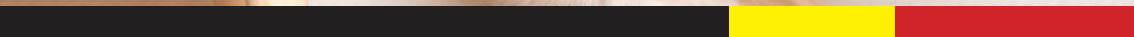
Aantal doden 30 dagen per gemeente in 2019

● ● ● ● ● ● *Samenleving*

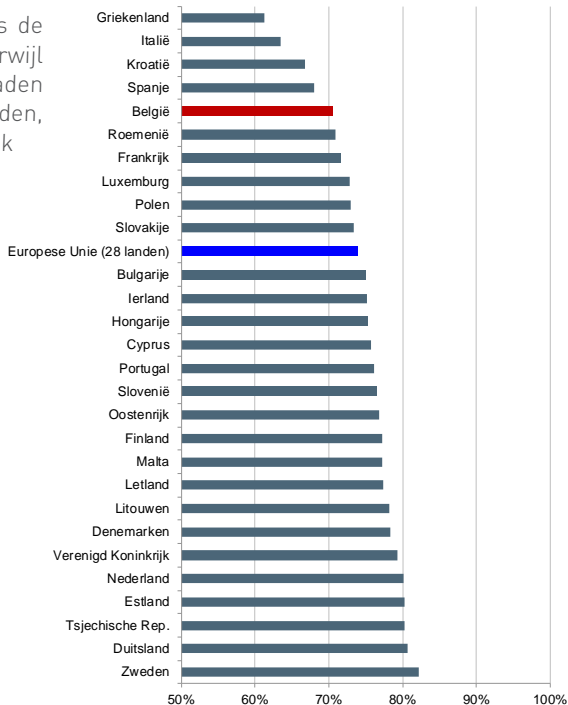
A | Werkgelegenheid en werkgelegenheidsgraad

In 2019 was in België 70,5% van de 20-tot 64-jarigen aan het werk. De Belgische werkgelegenheidsgraad ligt daarmee lager dan het Europese gemiddelde dat 73,9% bedraagt.

96

In Griekenland, Italië en Kroatië was de werkgelegenheidsgraad het laagst terwijl de hoogste werkgelegenheidsgraden werden waargenomen in Zweden, Duitsland en de Tsjechische Republiek

Werkgelegenheidsgraad 20-64-jarigen - 2019

Bron: Eurostat.

De werkgelegenheidsgraad verschilt sterk naargelang de leeftijdsgroep. Bij jongeren van 15 tot en met 24 jaar ligt hij met 26,6% het laagst. Van alle personen van 25 tot en met 49 jaar is 81,2% aan het werk.

In de leeftijdsgroep van 50 tot en met 64 jaar werkt 61,2%. De laatste 2 decennia is de werkgelegenheidsgraad van 50-64-jarigen sterk gestegen.

Werkgelegenheidsgraad naar leeftijdsgroep						
	2005	2010	2015	2017 (b)	2018	2019
15-24 jaar	27,3%	25,2%	23,4%	22,7%	25,0%	26,6%
25-49 jaar	80,1%	81,2%	79,2%	80,1%	80,7%	81,2%
50-64 jaar	45,8%	50,9%	55,5%	58,5%	60,4%	61,2%
Totaal (15-64 jaar)	61,1%	62,0%	61,8%	63,1%	64,5%	65,3%

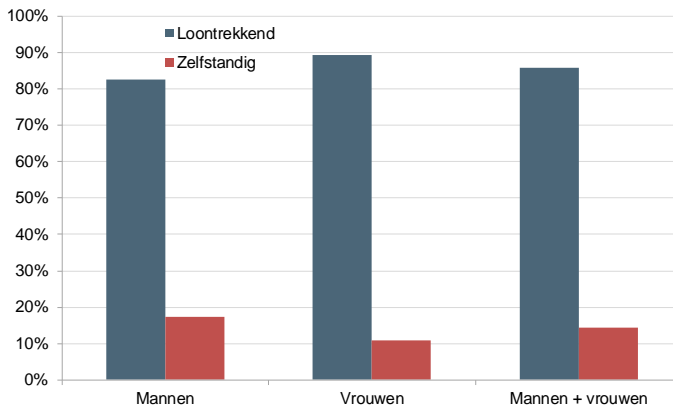
(b): Breuk in de gegevens.

In 2017 werd de Enquête naar de Arbeidskrachten grondig hervormd. Zo wordt vanaf 2017 met een roterend panel gewerkt, worden snellere en modernere bevragingsmethodes gebruikt en werd de weegmethode herzien. Dit zorgt voor een breuk in de resultaten, waardoor de cijfers volgens de oude methode niet meer vergelijkbaar zijn met deze volgens de nieuwe methode.

Van het totaal aantal personen met een job in België (ongeveer 4,832 miljoen) werken 4.144.000 personen als loontrekkende en 688.000 als niet-loontrekkende.

Mannen werken vaker als zelfstandige dan vrouwen: 17,3% van de werkende mannen is zelfstandig tegenover 10,7% van de vrouwen. In absolute cijfers gaat het om 445.000 mannen en 243.000 vrouwen.

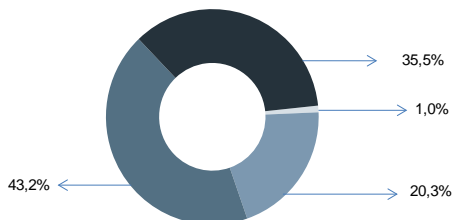
Loontrekkenden en zelfstandigen in België (2019)

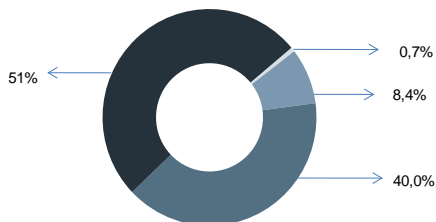
Werkgelegenheid per sector

De tertiaire of dienstensector telt het grootste aantal werkende personen. In 2019 had 43,2% van alle werkenden een job in de dienstensector. Ook de quartaire of non-profit-sector is populair, met 35,5% van de totale werkgelegenheid. 1 werkende op 5 werkt in de secundaire of productiesector en amper 1% in de landbouw of visserij [primaire sector].

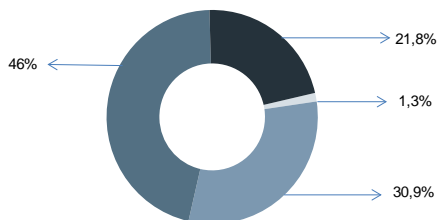
Mannen + vrouwen

Vrouwen

Mannen

De verdeling van de werkende bevolking volgens sector verschilt sterk naargelang het geslacht. Vrouwen werken vaker dan mannen in de non-profitsector (quataire). Meer dan de helft van de werkende vrouwen is er tewerkgesteld. Het gaat onder andere om jobs in de gezondheidszorg, onderwijs en openbaar bestuur.

Daarnaast heeft 40% van de werkende vrouwen een job in de dienstensector. In jobs in de landbouw en de industrie zijn minder vrouwen tewerkgesteld dan mannen.

46% van de mannen met een job werkt in de dienstensector. Op de tweede plaats komt de productiesector met een aandeel van 30,9%. Die productiesector is veel belangrijker bij mannen dan bij vrouwen. Anderzijds werken veel minder mannen dan vrouwen in de non-profitsector (21,8%). Minder dan 2% van de werkende mannen werkt in de landbouw of visserij.

- primaire sector
- secundaire sector
- tertiaire sector
- quartaire sector

De meest voorkomende beroepen in België zijn administratief medewerker (algemeen), verkoper en verkoopsassistent, huishoudelijke hulp en schoonmaker bij gezinnen, schoonmaker in hotels, kantoren en dergelijke en leraar in algemene vakken in het secundair onderwijs.

Bij mannen komt een job als vrachtwagenchauffeur het vaakst voor. Bij vrouwen treffen we het meest het beroep van administratief medewerker (algemeen) aan.

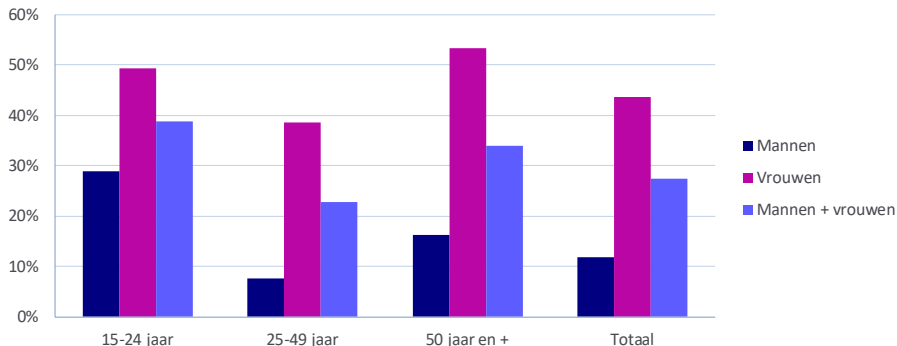
Meest voorkomende beroepen (mannen + vrouwen) 2019

1. Administratief medewerkers, algemeen	172.206
2. Verkopers en verkoopsassistenten	144.246
3. Huishoudelijke hulpen en schoonmakers in particuliere huishoudens	122.402
4. Schoonmakers in hotels, kantoren en dergelijke accommodatie	121.362
5. Leraren in algemene vakken in het secundair onderwijs	104.755

In 2019 werkt 27,3% van alle loontrekkenden deeltijds. Deeltijds werken is vooral populair bij vrouwen. Zo werkt in 2019 43,6% van alle loontrekkende vrouwen deeltijds tegenover 11,8% van de loontrekkende mannen.

Er zijn grote verschillen tussen vrouwen en mannen naargelang de leeftijdsgroep. Loontrekkenden van 25 tot 49 jaar werken het minst deeltijds: bij mannen gaat het om 7,6% tegenover 38,7% bij vrouwen. Bij mannen wordt het hoogste percentage deeltijds loontrekkenden genoteerd bij jongeren van 15 tot 24 jaar. Van hen werkt 29% niet voltijds. Het percentage bij vrouwen in die leeftijdscategorie bedraagt 49,3%. Bij loontrekkende vrouwen van 50 jaar of ouder werkt 53,3% deeltijds. Van hun mannelijke tegenhangers is 16,3% deeltijds aan de slag.

Deeltijds werk loontrekkenden volgens geslacht en leeftijdsgroep (2019)

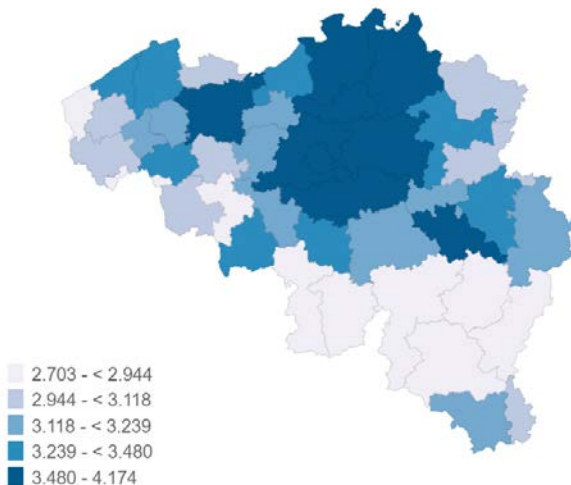

B | Loon

Een voltijds tewerkgestelde werknemer verdient in België gemiddeld 3.558 euro bruto per maand (2017). De omvang van het loon verschilt echter aanzienlijk tussen de verschillende arrondissementen. Met een gemiddeld bedrag van 4.174 euro worden de hoogste lonen in Brussel uitbetaald. Ook in de arrondissementen rond de hoofdstad blijkt het vanuit financieel oogpunt interessant werken. In Wallonië kent het arrondissement Nijvel de hoogste lonen. Aan de andere kant van het spectrum bevindt zich Dinant, waar het loonzakje met een gemiddeld brutomaandloon van 2.703 euro het minst omvangrijk is. Binnen Vlaanderen verdienen werknemers het minst in het arrondissement Veurne.

102

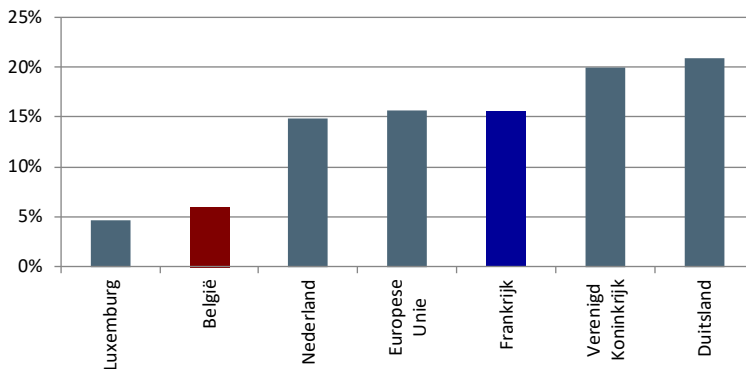
Gemiddeld bruto maandloon in euro van een voltijdse werknemer naar plaats van tewerkstelling (2017)

Het gemiddelde loon van een werknemer hangt af van verschillende factoren. Een hogere opleiding resulteert bijvoorbeeld in een omvangrijker loon. Ook tussen vrouwen en mannen blijft er nog steeds een verschil in verloning. In België verdient een vrouw per uur een loon dat gemiddeld 6,0% lager ligt dan dat van een man.

Ondanks dat duidelijke verschil scoort België in Europa relatief goed. Bij de buurlanden ligt de loonkloof alleen in Luxemburg lager. De loonongelijkheid is het meest uitgesproken in Duitsland, waar vrouwen een uurloon ontvangen dat 20,9% onder het salaris van mannen ligt.

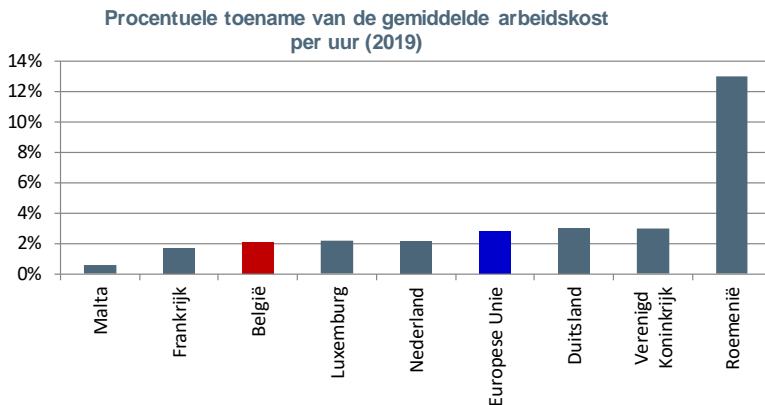
Loonkloof tussen mannen en vrouwen (in %) (2018)

Bron: Eurostat.

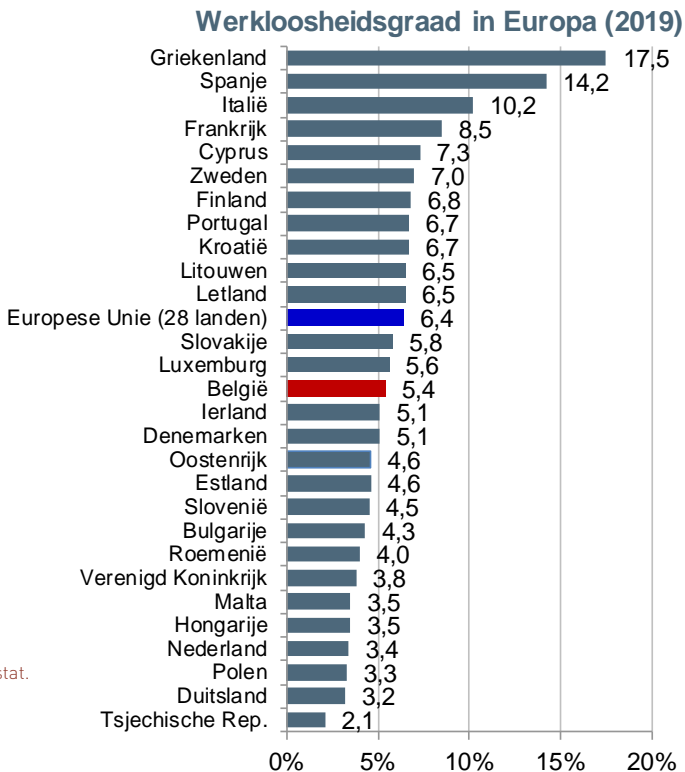
De lonen van werknemers vormen tot slot een belangrijke kostencomponent voor ondernemingen. In 2019 zagen Belgische bedrijven de loonkosten per uur toenemen met gemiddeld 2,1%. Dat cijfer ligt onder het Europese gemiddelde. Met een toename van de loonkosten met 13,0% tekent Roemenië voor de sterkste stijging. Aan de andere kant van het spectrum bevindt zich Malta, waar de loonkosten per uur met 0,6% stegen.

Bron: Eurostat.

C | Werkloosheid en werkloosheidsgraad

De werkloosheidsgraad in de Europese Unie schommelt tussen de 2,1% (Tsjechische Republiek) en 17,5% (Griekenland) en bedraagt gemiddeld 6,4%. In België was in 2019 5,4% van de beroepsbevolking van 15 tot en met 64 jaar werkloos. Dertien EU-lidstaten hebben een hogere werkloosheidsgraad dan België. In Griekenland en Spanje worden de hoogste werkloosheidsgraden genoteerd.

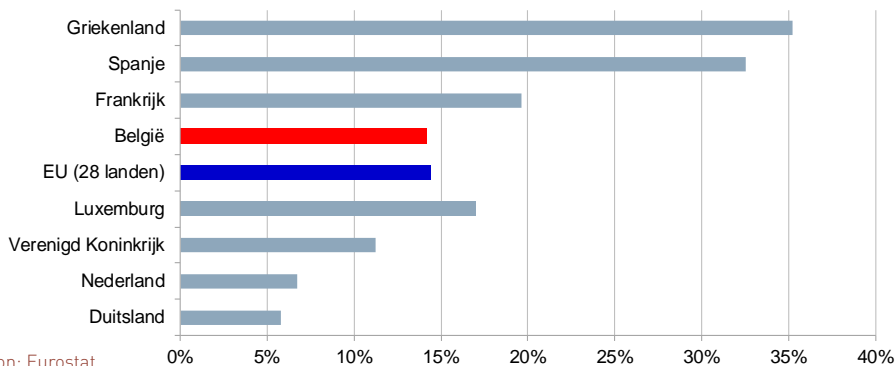

De werkloosheidsgraad van jongeren onder de 25 jaar binnen de Europese Unie vertoont nog grotere verschillen. In Duitsland is de werkloosheidsgraad van jongeren het laagst met 5,8%. In België bedraagt de jeugdwerkloosheidsgraad 14,2% in 2019. Onze buurlanden hebben een lagere jeugdwerkloosheidsgraad, behalve Frankrijk en Luxemburg waar die respectievelijk 19,6% en 17% bedraagt. Het Europese gemiddelde bedraagt 14,4% in 2019.

106

De werkloosheidsgraad van jongeren ligt in Spanje met 32,5% meer dan dubbel zo hoog als in België. In Griekenland is de jeugdwerkloosheidsgraad nog hoger. Daar is in 2019 35,2% van de beroepsbevolking onder de 25 jaar werkloos.

Werkloosheidsgraad jongeren (onder 25 jaar) (2019)

D | Inactieve bevolking

In 2019 waren er in België 4.281.000 personen van 15 jaar en ouder inactief. Ze verrichtten geen betaalde arbeid, zochten niet actief naar werk of waren niet beschikbaar om te werken. Het gaat om 1,88 miljoen mannen en 2,40 miljoen vrouwen. Meer dan de helft (53,3%) van de inactieven is ter beschikking gesteld voorafgaand aan het pensioen, op brugpensioen (werkloosheid met bedrijfstoelage), op vervroegd pensioen of op pensioen. 20,8% van de inactieve bevolking van 15 jaar en ouder is leerling of student, 8,8% is huisvrouw of huisman, 10,4% is arbeidsongeschikt en 6,6% is inactief maar bevindt zich in geen van bovenstaande categorieën.

De verdeling bij de mannen is anders dan bij de vrouwen. 57,3% van de inactieve mannen is (brug)gepensioneerd, tegenover 50,2% van de inactieve vrouwen. Slechts 0,9% van de inactieve mannen is huisman, terwijl dit percentage bij de vrouwen 15% bedraagt. In absolute cijfers gaat het om 359.000 huisvrouwen tegenover 17.000 huismannen.

Samenstelling van de inactieve bevolking van 15 jaar en ouder (2019)						
	Mannen		Vrouwen		Totaal	
Leerling / student	440.898	23,4%	450.839	18,8%	891.736	20,8%
Huisvrouw / huisman	17.260	0,9%	359.489	15,0%	376.749	8,8%
Arbeidsongeschikt	206.596	11,0%	238.418	9,9%	445.014	10,4%
Op (brug)pensioen, op vervroegd pensioen, terbeschikkingstelling	1.078.635	57,3%	1.205.296	50,2%	2.283.931	53,3%
Andere inactief	138.991	7,4%	144.791	6,0%	283.781	6,6%
Totaal	1.882.379	100,0%	2.398.832	100,0%	4.281.212	100,0%

E | Armoede

In België leeft 16,4% van de bevolking in een huishouden dat over een inkomen beschikt dat lager is dan de armoedegrens. In 2018 lag de armoedegrens op 1.187 euro per maand voor een alleenstaande en op 2.493 euro voor een gezin bestaande uit twee volwassenen en twee kinderen.

% van de bevolking onder de armoedegrens (2018)

	Mannen	Vrouwen	Totaal
België	15,6%	17,2%	16,4%
0-15 jaar	20,3%	20,1%	20,2%
16-64 jaar	14,3%	16,1%	15,2%
65 jaar en ouder	15,4%	17,7%	16,7%
Actief-werkend	6,0%	4,3%	5,2%
Niet-actief :	24,4%	26,5%	25,6%
Werkloos	52,6%	46,1%	49,4%
Gepensioneerd	14,1%	14,5%	14,3%
Andere niet-actieven	32,2%	35,7%	34,4%
Opleidingsniveau: laag	26,3%	29,2%	27,8%
Opleidingsniveau: gemiddeld	12,6%	16,6%	14,5%
Opleidingsniveau: hoog	6,9%	5,9%	6,4%

Vrouwen lopen een groter armoederisico dan mannen. Werk hebben is de beste buffer tegen armoede, maar biedt geen absolute garantie. Het armoederisico van de werkende bevolking is minstens vijf keer kleiner dan dat van alle andere categorieën samen.

In de Europese Unie bedroeg het armoederisico in 2017 16,9%.

Armoederisico (in %)					
	2010	2015	2016	2017	2018
Europese Unie	16,5	17,3	17,3	16,9	-
België	14,6	14,9	15,5	15,9	16,4
Duitsland	15,6	16,7	16,5	16,1	-
Frankrijk	13,3	13,6	13,6	13,3	-
Luxemburg	14,5	15,3	16,5 (b)	18,7	-
Nederland	10,3	11,6	12,7 (b)	13,2	-
Verenigd Koninkrijk	17,1	16,6	15,9	17 (b)	-

- = Niet beschikbaar.

(b) = breuk in de gegevens

(p) = voorlopig

Bron: Eurostat. (versie 20-06-2019)

Toelichting: Het aantal personen met een equivalent beschikbaar inkomen dat onder de armoederisicogrens ligt, die is vastgelegd op 60% van het nationaal equivalent mediaan beschikbaar inkomen (na sociale transfers).

Naast monetaire armoede werden er andere indicatoren ontwikkeld, zoals «ernstige materiële deprivatie».

Mensen met ernstige materiële deprivatie missen minstens vier van de negen volgende elementen en zijn niet in staat om huur of courante rekeningen te betalen, hun woning degelijk te verwarmen, onverwachte uitgaven te doen, om de twee dagen vlees, vis of een proteïnerijk alternatief te eten, een week vakantie per jaar te nemen buiten hun huis, zich een eigen wagen, wasmachine, kleurentelevisie of telefoon aan te schaffen. In België leeft 4,9% van de bevolking in een huishouden met ernstige materiële deprivatie. Dat cijfer bedraagt 5,9% voor de Europese Unie. Mensen uit huishoudens met een risico op monetaire armoede zijn vatbaarder voor materiële deprivatie (22,8%).

Ernstige materiële deprivatie (in %)

	2010	2015	2016	2017	2018
Europese Unie	8,4	8,1	7,5	6,6 (e)	5,9 (p)
België	5,9	5,8	5,5	5,1	4,9
Duitsland	4,5	4,4	3,7	3,4	3,4 (p)
Frankrijk	5,8	4,5	4,4	4,1	4,7 (p)
Luxemburg	0,5	2	1,6 (b)	1,2	-
Nederland	2,2	2,6	2,6 (b)	2,6	2,4 (p)
Verenigd Koninkrijk	4,8	6,1	5,2	4,1 (b)	4,6 (p)

- = Niet beschikbaar.

(e) = geschat

(p) = voorlopig

(b) = breuk in de gegevens

Bron: Eurostat. (versie 20-06-2019)

F | Inkomen

In 2017 bedroeg het gemiddelde netto belastbare inkomen per inwoner 18.331 euro. Als dat cijfer wordt uitgesplitst over de drie gewesten, ligt het inkomen per hoofd het hoogst in Vlaanderen. Met een bedrag van 19.636 euro ligt het gemiddelde inkomen van de Vlaming 7,1% boven het nationale gemiddelde. De inwoners van het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moeten het met beduidend minder financiële middelen stellen. Zo ligt het gemiddelde inkomen van de Waal 5,7% onder het Belgische cijfer, terwijl een Brusselaar het op jaarbasis gemiddeld met 21,6% minder moet stellen.

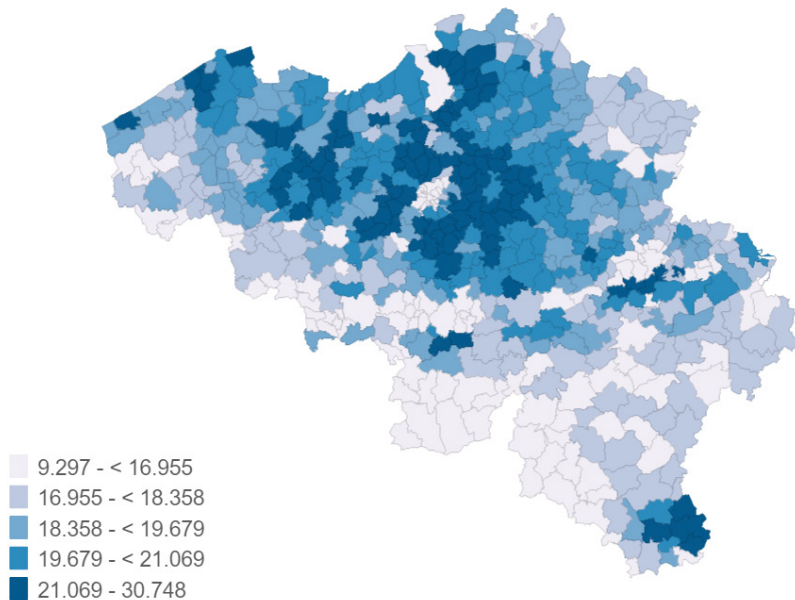
 111

Op gemeentelijk niveau spant Sint-Martens-Latem de kroon als gemeente met het hoogste gemiddelde inkomen per inwoner. Het ligt er 67,7% boven het Belgische gemiddelde. Het laagste gemiddelde inkomen is terug te vinden in Sint-Joost-ten-Node. Het inkomen per hoofd bedraagt er 50,7% van het nationale gemiddelde en ligt 69,8% onder het inkomen van een inwoner van Sint-Martens-Latem

Gemiddeld netto belastbaar inkomen in euro per inwoner per gemeente in 2017

112

Bij de individuele aangiften ligt het aangegeven gemiddelde inkomen het hoogst in het Vlaams Gewest. Op jaarbasis ligt het gemiddelde inkomen van de Vlaming 3% boven het Belgische cijfer. Het gemiddelde inkomen in het Waals Gewest ligt dan weer 4,6% onder het nationale cijfer.

Ook bij de gehuwden en de wettelijk samenwonenden ligt het aangegeven inkomen het hoogst in het Vlaams Gewest. Aan de andere kant van het spectrum bevinden zich de inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Gehuwde en wettelijk samenwonende Brusselaars beschikken over een inkomen dat 10,3% lager ligt dan het bedrag dat de gemiddelde Belg aangeeft.

■ Een aangifte kan worden ingevuld door één of door twee personen. Als algemene regel geldt de individuele aangifte, maar gehuwden en wettelijk samenwonenden moeten een gemeenschappelijke aangifte indienen.

Inkomens uit belastingaangiften: België en de gewesten

	2015		2016		2017	
	Gemiddeld inkomen per aan- gifte (€)	Mediaan inkomen per aangifte (€)	Gemiddeld inkomen per aan- gifte (€)	Mediaan inkomen per aangifte (€)	Gemiddeld inkomen per aan- gifte (€)	Mediaan inkomen per aangifte (€)
Brussels Hoofdstedelijk Gewest						
Individuele aangifte	20.780	15.922	20.876	15.977	21.299	16.419
Gezamenlijke aangifte	46.037	32.054	46.863	32.311	48.182	33.372
Vlaams Gewest						
Individuele aangifte	21.704	18.595	21.745	18.657	22.250	19.147
Gezamenlijke aangifte	52.697	43.386	53.335	43.676	54.956	45.049
Waaals Gewest						
Individuele aangifte	19.990	17.075	20.105	17.232	20.614	17.715
Gezamenlijke aangifte	50.300	41.578	50.847	41.830	52.439	43.079
België						
Individuele aangifte	21.027	17.705	21.100	17.879	21.598	18.356
Gezamenlijke aangifte	51.515	41.990	52.142	42.279	53.737	43.607

Toelichting: mediaan = inkomen in het midden van de reeks als alle aangiften geklasseerd worden van laag naar hoog; de helft van de aangegeven inkomens is lager, de andere helft hoger.

G I Uitgaven huishoudens

De uitgaven van de Belgische huishoudens bedroegen in 2018 gemiddeld 35.764 euro. Het grootste deel ervan, 30,3% van het totaalbedrag, werd besteed aan de woning, gevolgd door voeding, drank en tabak (16,0%), vervoer en telecommunicatie (14,5%) en uitgaven voor cultuur, vrije tijd, horeca en restaurant (13,8%).

Op gewestelijk niveau consumeren de Vlaamse huishoudens met gemiddeld 36.895 euro het meest, tegen respectievelijk 34.589 euro en 33.356 euro voor de huishoudens in Wallonië en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Huishoudens in het Vlaams Gewest consumeren op nagenoeg alle posten van het budget meer dan die in de twee andere gewesten. Dat is onder meer het geval voor de uitgaven voor cultuur, vrije tijd, horeca en reizen (5.377 euro tegen 4.654 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en 4.234 in Wallonië).

Gemiddelde bestedingen per huishouden en per jaar naar gewest – 2018

	Bedrag in €			
	België	Brussels Hoofdstede- lijk Gewest	Vlaams Gewest	Waals Gewest
Voeding en niet-alcoholische dranken	5.018	4.779	5.127	4.907
Alcoholische dranken en tabak	726	790	642	853
Kleding en schoenen	1.659	1.399	1.879	1.358
Woning, water, elektriciteit, gas en andere brandstoffen	10.837	11.309	10.925	10.518
Meubelen, huishoudtoestellen en onderhoudsproducten	1.878	1.626	1.956	1.826
Gezondheid	1.636	1.479	1.640	1.685
Transport	4.065	2.601	4.104	4.506
Communicatie	1.104	1.063	1.129	1.074
Cultuur en vrije tijd	2.580	2.307	2.786	2.308
Opleiding	256	724	232	137
Restaurant en horeca	2.351	2.347	2.591	1.926
Persoonlijke verzorging en diensten	3.653	2.933	3.884	3.491
Gemiddeld totaal van de bestedingen	35.764	33.356	36.895	34.589

Gemiddelde bestedingen per huishouden en per jaar naar gewest – 2018

	Verdeling in %			
	België	Brussels Hoofdstede- lijk Gewest	Vlaams Gewest	Waals Gewest
Voeding en niet-alcoholische dranken	14,0%	14,3%	13,9%	14,2%
Alcoholische dranken en tabak	2,0%	2,4%	1,7%	2,5%
Kleding en schoenen	4,6%	4,2%	5,1%	3,9%
Woning, water, elektriciteit, gas en andere brandstoffen	30,3%	33,9%	29,6%	30,4%
Meubelen, huishoudtoestellen en onderhoudsproducten	5,3%	4,9%	5,3%	5,3%
Gezondheid	4,6%	4,4%	4,4%	4,9%
Transport	11,4%	7,8%	11,1%	13,0%
Communicatie	3,1%	3,2%	3,1%	3,1%
Cultuur en vrije tijd	7,2%	6,9%	7,6%	6,7%
Opleiding	0,7%	2,2%	0,6%	0,4%
Restaurant en horeca	6,6%	7,0%	7,0%	5,6%
Persoonlijke verzorging en diensten	10,2%	8,8%	10,5%	10,1%
Gemiddeld totaal van de bestedingen	100%	100%	100%	100%

H | Onderwijs

11,3% van de Belgische bevolking van 15 jaar en ouder bezit geen diploma of enkel een diploma van het lager onderwijs. Een vijfde van de bevolking heeft slechts een diploma van het lager secundair onderwijs.

Voor 36% is het hoger secundair het hoogste onderwijsniveau en 32,9% heeft een diploma van het hoger onderwijs. Binnen het hoger onderwijs vinden we het meest diploma's van het niet-universitair onderwijs van het korte type of professionele bachelors. Het aandeel van deze diploma's ligt hoger bij vrouwen dan bij mannen. Bij mannen zijn de diploma's van het lange type dan weer populairder dan bij vrouwen.

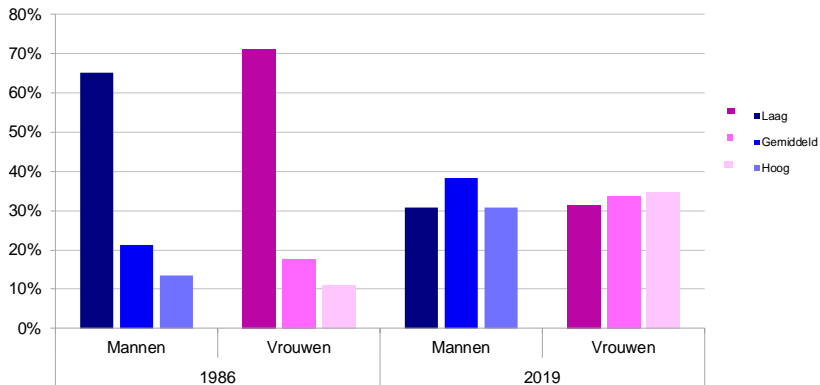
Onderwijsniveau van de bevolking van 15 jaar en ouder (2019)

	Mannen	Vrouwen	Totaal
Lager onderwijs (of geen diploma)	10,4%	12,3%	11,3%
Lager secundair onderwijs	20,4%	19,1%	19,8%
Hoger secundair onderwijs	38,4%	33,8%	36,0%
Hoger beroepsonderwijs (HB05)	0,4%	0,6%	0,5%
Hoger niet-universitair onderwijs van het korte type / professionele bachelor / academische bachelor (hogeschool of universiteit) / Voortgezette opleiding, Banaba	15,3%	21,7%	18,5%
Hoger niet-universitair onderwijs van het lange type - universitair onderwijs (master, licentiaat, ingenieur, dokter in de geneeskunde) / Voortgezette opleiding, Manama	14,5%	12,1%	13,3%
Doctoraat	0,7%	0,4%	0,5%
Totaal	100%	100%	100%

Het onderwijsniveau van de Belgische bevolking is tussen 1986 en 2019 sterk toegenomen. In 1986 had 65,1% van de mannen en 71,2% van de vrouwen van 15 jaar en ouder hoogstens een diploma van het lager secundair onderwijs. Dat percentage laaggeschoolden daalde de afgelopen decennia zowel bij mannen als bij vrouwen tot onder de 32%. De afname van het aantal laaggeschoolden ging bij beide geslachten gepaard met een toename bij zowel de gemiddeld- als de hooggeschoolden.

De sterkste stijging viel te noteren bij de vrouwen met een diploma van het hoger onderwijs. In 1986 was 11,1% van de vrouwelijke bevolking van 15 jaar en ouder houder van een diploma van het hoger onderwijs. In 2019 was het percentage hooggeschoolde vrouwen opgelopen tot 34,8%. Het aandeel hooggeschoolde vrouwen ligt hoger dan het percentage hooggeschoolde mannen (30,8%). Ten slotte was 38,4% van de mannen en 33,8% van de vrouwen in 2019 in het bezit van een diploma van het hoger secundair onderwijs zonder hogere studies te hebben afgerond

Onderwijsniveau van de Belgische bevolking vanaf 15 jaar (1986 en 2019)

In België was in 2019 47,5% van de 30- tot 34-jarigen in het bezit van een diploma van het hoger onderwijs. België scoort daarmee ruim boven het Europese gemiddelde, dat 41,6% bedraagt. Vrouwen scoren hier beduidend beter dan mannen. In België bezit 55,2% van de vrouwelijke 30-34-jarigen een diploma van het hoger onderwijs, tegenover 39,8% van de mannen van 30 tot 34 jaar.

Aan de hand van bovenstaande indicator gaat Eurostat na of de belangrijke Europese doelstelling dat in 2020 40% van de 30 tot 34-jarige Europeanen een diploma van hoger onderwijs of gelijkgesteld op zak hebben, door alle lidstaten gehaald wordt. Ons land heeft de doelstelling al bereikt, net zoals de meeste van de ons omringende landen.

Percentage 30-34-jarigen dat een diploma van het hoger onderwijs heeft behaald

	2005	2009	2012	2017	2018	2019
Europese Unie	28,0%	32,3%	36,0%	39,9%	40,7%	41,6%
België	39,1%	42,0%	43,9%	45,9%(b)	47,5%	47,5%
Duitsland	26,1% (b)	29,4%	31,8%	34,0%	34,9%	35,5%
Frankrijk	37,7%	43,0%	43,3%	44,4%	46,2%	47,5%
Luxemburg	37,6%	46,6% (b)	49,6%	52,7% (u)	56,2%	56,2%
Nederland	32,6%	38,3%	42,2%	47,9%	49,4%	51,4%
Verenigd Koninkrijk	34,5%	41,4%	46,9%	48,2%	48,8%	50,0%

(b): Breuk in de gegevens. (u): Onbetrouwbaar

Bron: Eurostat.

Toelichting: Duitsland telt een aantal postsecundaire studies niet mee, terwijl dat in andere landen wel gebeurt. Met die studies inbegrepen ligt het percentage daar veel hoger.

Ook in het kader van de EU2020-strategie werd bepaald dat het percentage vroegtijdige schoolverlaters tegen 2020 teruggedrongen moet worden tot 10%. Het gaat om het aandeel personen tussen 18 en 24 jaar dat geen diploma van het hoger secundair onderwijs heeft behaald en geen enkele vorm van onderwijs of vorming meer volgt. In vergelijking met 2005 is het percentage vroegtijdige schoolverlaters in België gedaald van 12,9% naar 8,4% in 2019. Het EU-gemiddelde bedraagt 10,3%.

Vroegtijdige schoolverlaters - % van de bevolking tussen 18 en 24 jaar dat geen onderwijs of opleiding volgt en dat hoogstens een diploma van het lager secundair onderwijs heeft behaald

	2005	2009	2013	2017	2018	2019
Europese Unie	15,7%	14,2%	11,9%	10,5%	10,5%	10,3%
België	12,9%	11,1%	11,0%	8,9% (b)	8,6%	8,4%
Duitsland	13,5% (b)	11,1%	9,8%	10,1%	10,3%	10,3%
Frankrijk	12,5%	12,4%	9,7% (b)	8,8%	8,7%	8,2%
Luxemburg	13,3%	7,7% (b)	6,1%	7,3%	6,3%	7,2%
Nederland	14,3% (b)	11,3%	9,3% (b)	7,1%	7,3%	7,5%
Verenigd Koninkrijk	11,5%	15,7%	12,4%	10,6%	10,7%	10,9%

(b): Breuk in de gegevens.

Bron: Eurostat.

Andere producten en diensten van Statbel

BLIJF OP DE HOOGTE!

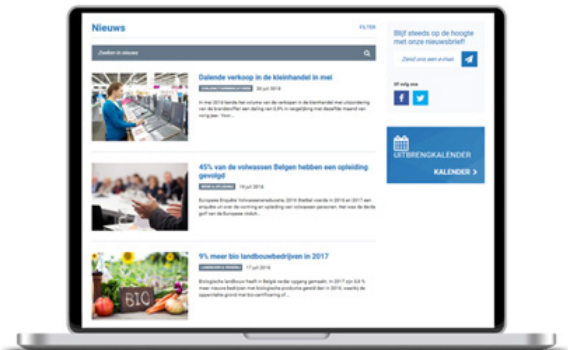
Alle statistieken in deze brochure worden voortdurend bijgewerkt. Consulteer dagelijks ons nieuwsoverzicht op de homepage van onze website <https://statbel.fgov.be>. U vindt er alle nieuwe cijfers en statistieken die we publiceren.

De uitbrengkalender toont de verwachte cijfers.

Oudere releases vindt u in ons nieuwsarchief. Een wekelijks overzicht van alle nieuws krijgt u in uw e-mailbox als u zich abonneert op onze nieuwsbrief.

Tenslotte blijft u ook via Twitter en Facebook op de hoogte van alle nieuwe cijfers.

<https://statbel.fgov.be/nl/nieuws>

Statbel Junior - Ontdek je gemeente samen met je klas

Je bent leerkracht en staat voor je klas in het 4e, 5e of 6e leerjaar. Een leerling wil weten hoeveel mensen er eigenlijk in jullie gemeente wonen. Wat nu? Vergeet Wikipedia, hier is Statbel Junior! Leesbare grafieken, de leefwereld van de kinderen voorop, duidelijke cijfers. Ontdek de wonderde wereld van de statistiek via jullie eigen gemeente op www.statbeljunior.be

123

Wat is Statbel Junior?

Statbel Junior is een educatieve website voor leerkrachten en leerlingen uit het 4e, 5e en 6e leerjaar.

Wil je op een interactieve en educatieve manier de gemeente van je klas beter leren kennen? Dan is Statbel Junior het perfecte hulpmiddel.

Opnieuw statistiekolympiade in 2020 – 2021

De Europese Statistiekolympiade is een initiatief van Eurostat, het Europese statistiekbureau. De Statistiekolympiade wordt in schooljaar 2020-2021 georganiseerd in meer dan 15 EU-landen. In samenwerking met partners Statistiek Vlaanderen en Iweps organiseert Statbel de Olympiade in België.

De Europese Statistiekolympiade is er voor alle leerlingen in de tweede en derde graad secundair onderwijs.

Meer info op : www.statistiekolympiade.be

Ontdek uw gemeente - De Belgische gemeenten in cijfers

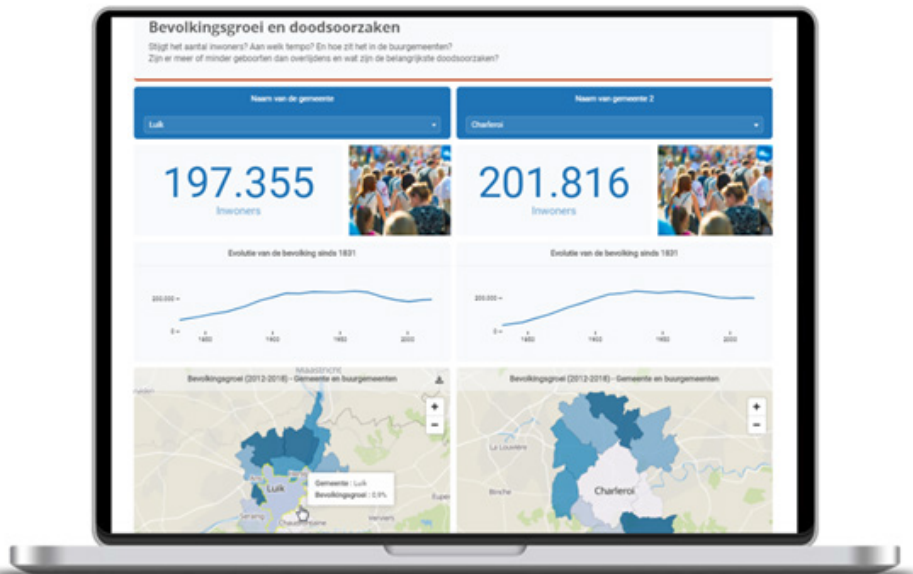

Sinds 2018 publiceert Statbel, het Belgische statistiekbureau, de tool 'Ontdek uw gemeente - De Belgische gemeenten in cijfers'

U vindt er een snel en makkelijk overzicht van de belangrijkste cijfers van uw gemeente, zoals het aantal inwoners, de bevolkingsevolutie, bebouwing, fiscale inkomens,

Bovendien kan u met de nieuwe tool uw eigen gemeente ook vergelijken met een andere Belgische gemeente. U kan de gegevens achter de grafiek downloaden in Excel, de afbeelding hergebruiken of het hele dashboard van uw gemeente delen op social media.

124

HUURCALCULATOR

Bereken zelf uw huur met de huurcalculator!

De huurcalculator kan gebruikt worden voor alle huurcontracten (woninghuurovereenkomsten, handelshuurovereenkomsten en andere huurcontracten volgens het artikel 1728bis van het Burgerlijk wetboek) waarbij de gezondheidsindex van toepassing is en er geen andere specifieke bepalingen staan in het huurcontract.

<https://statbel.fgov.be/nl/themas/consumptieprijsindex/huurindexatie>

125

INDEX SEARCH

Snel een index zoeken met de Index Search !

Indien u een consumptieprijsindex of een gezondheidsindex voor een bepaalde maand zoekt, volstaat het dat u jaar en maand invoert. Vervolgens krijgt u zowel de consumptieprijsindex als de gezondheidsindex op alle beschikbare basissen.

https://indexsearch.statbel.fgov.be/Nl/indicators/cpi/cpi_base_nl.asp

HUURPRIJS BEREKENEN?

Gebruik onze huurcalculator

BEREKEN HIER SNEL DE HUURPRIJS

INDEX SEARCH

Vind de consumptieprijsindex per maand

ZOEK HIER SNEL EEN INDEX

Met onze online databank be.STAT kunt u gemakkelijk zelf tabellen samenstellen en downloaden.

De gebruiksvriendelijke interface biedt talrijke exportmogelijkheden zoals json.

<https://bestat.statbel.fgov.be/bestat>

Bevolking naar woonplaats, nationaliteit, burgerlijke staat, leeftijd en geslacht
 Nota kubus: Deze resultaten werden onderworpen aan een procedure die als doel heeft specifieke individuele situaties onherkenbaar te maken.
 Datum laatste wijziging: 14/06/2018 11:17 GMT +0200

KOLOMMEN: Woonplaats, Geslacht
 RIJEN: Bevolking op 01 januari 2018, Leeftijdsgroep

↑ FILTERS

		Belgie		Belgie				Belgie		
		Gewest		↕ Vlaams Gewest		↕ Brussels Hoofdstedelijk Gewest		↕ Waals Gewest		
		Mannen en vrouwen		Mannen en vrouwen		Mannen en vrouwen		Mannen en vrouwen		
	Alle leeftijden	Leeftijdsgroep	Geslacht	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	
Bevolking op 01 januari 2018	Alle leeftijden	↕ Minder dan 18 jaar		620.550	651.057	134.233	140.656	369.011	385.508	2.301.495
		↕ Van 18 tot 64 jaar		1.968.727	2.002.537	383.979	382.176	1.104.448	1.102.152	6.944.019
		↕ 65 jaar en meer		722.584	587.512	93.889	63.793	380.743	282.035	2.130.566
* Alle leeftijden				3.311.861	3.241.106	612.101	586.625	1.854.202	1.770.175	11.376.070

COVID-19 – Statbel Data

Op onze website vindt u een aparte rubriek met cijfers gerelateerd aan de verspreiding van het coronavirus (COVID-19) in België. We publiceren er regelmatig nieuwe analyses en specifieke cijfers over werkgelegenheid, bevolking en economie.

<https://statbel.fgov.be/nl/covid-19-statbel-data>

Datalab

127

Onder de noemer Statbel DataLab publiceert Statbel, het Belgische statistiekbureau, nieuwe statistieken, methoden en gegevensbronnen in beta-versie.

Als Belgisch statistiekbureau ontdekken, onderzoeken en ontwikkelen we nieuwe bronnen en methoden, tot ze rijp zijn voor

de productie van openbare statistieken. De resultaten van dat onderzoek publiceren we onder Statbel DataLab. Deze ruimte staat open voor innovatie en experimenten maar ook voor samenwerking, omdat we de opmerkingen van onze gebruikers willen gebruiken om ons onderzoek te verfijnen.

<https://statbel.fgov.be/nl/nieuws/statbel-datalab>

Alle cijfers zijn terug te vinden
op onze website : <https://statbel.fgov.be>

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie
Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium

ONDERNEMINGSNUMMER: 0314.595.348
VERANTWOORDELIJKE UITGEVER: NICO WAEYAERT
NORTH GATE III - KONING ALBERT II-LAAN, 16 B-1000 BRUSSEL
PUBLICATIECODE: S000.02N/2020